Ազգ
Azg
armenian daily
22 ՄԱՅԻՍ 1997 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 94 (1348)

Ռուսաստանը Չեչնիայից ներողություն խնդրեց

21 ՄԱՅԻՍ, RFI, BBC: Ռուսաստանի ղեկավարությունն այսօր ներողություն խնդրեց Չեչնիայի իշխանություններից այն բանի համար, որ նախորդ օրը ռուսաստանյան կործանիչները ստիպել էին ետ Չեչնիա վերադառնալ օդանավին, որում գտնվում էր Իչկերիայի փոխնախագահ Վախա Արսանովը: Ռուսաստանի անունից ներողություն խնդրեց այդ երկրի Անվտանգության խորհրդի ղեկավար Իվան Ռիբկինը: Չեչնիայի իշխանությունները ընդունեցին Մոսկվայի ներողությունը եւ չեղյալ հայտարարեցին իրենց ձեռնարկած պատասխան քայլը. հրամանը, ըստ որի Ռուսաստանի բոլոր ներկայացուցիչները պետք է հեռանան հանրապետության տարածքից: Դրանից հետո Վախա Արսանովը եւ նրան ուղեկցող անձինք կարողացան առանց սահմանային եւ մաքսային ստուգումներ անցնելու Չեչնիայից թռչել արտասահման Հոլանդիա, որտեղ անցկացվող միջազգային համաժողովում պետք է քննարկվեն ռուս-չեչենական հարաբերությունները:

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀ նախագահի այցը Թուրքմենստան հետաձգվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր, Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության խորհրդի անդամ, «Հրազդանմաշ» ՓԲԸ նախագահ, Թելման Տեր-Պետրոսյանի մահվան կապակցությամբ հետաձգվել է հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մայիսի 22-23-ը Թուրքմենստան կատարելիք պաշտոնական այցը:

Ինչպես Արմենպրեսը տեղեկացավ ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից, այցի նոր ժամկետները հետագայում լրացուցիչ կճշտվեն:

Ցավակցություն

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը խորապես ցավակցում է Տեր-Պետրոսյանների ընտանիքին ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր, Արդյունաբերողների եւ գործարարների միության խորհրդի անդամ «Հրազդանմաշ» փակ բաժնետիրական ընկերության նախագահ

ԹԵԼՄԱՆ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ

անժամանակ մահվան տխուր առիթով եւ անկեղծ վշտակցություն հայտնում հանգուցյալի հարազատներին եւ մերձավորներին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համաշխարհային բանկը վերանայելու է Հայաստանում գործող իր բոլոր ծրագրերը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՄԱՅԻՍ, ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ: Համաշխարհային բանկի կողմից Հայաստանի զարգացմանն աջակցելու ընդհանուր հայեցակարգի նախագիծը քննարկվեց այսօր ՀՀ կառավարությունում տեղի ունեցած խորհրդակցության ընթացքում: «Երկրին աջակցելու ռազմավարություն» վերնագիրը կրող փաստաթուղթը ներկայացնելիս Համաշխարհային բանկի Արեւելյան Եվրոպայի եւ Կենտրոնական Ասիայի բաժնի տնօրեն Բասիլ Կավալսկին ասաց, որ այն ուղղված է Հայաստանում բանկի կողմից իրականացվող ծրագրերը համակարգելուն, ինչպես նաեւ հստակեցնելու բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունները: Համաշխարհային բանկի եւ միջազգային զարգացման ասոցիացիայի կողմից հաստատվելուց հետո փաստաթուղթը կդառնա մոտակա երեք տարիների ընթացքում նախատեսվող աջակցության հիմք:

Հայեցակարգի հիմնական դրույթների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններ հաղորդեց ծրագրի ընդհանուր ղեկավար Աննա Ռեսնեցին: Փաստաթղթով նախատեսվում է Համաշխարհային բանկի գործունեությունը ծավալել մասնավոր սեկտորի զարգացմանը համապատասխան ենթակառուցվածքների ձեւավորմանն աջակցելու, ինչպես նաեւ սոցիալական, կրթական եւ առողջապահական ոլորտների հիմնահարցերի լուծմանը օժանդակելու ուղղությամբ:

Այնուհետեւ տեղի ունեցավ գործնական եւ հանգամանալի քննարկում, որի ընթացքում ՀՀ կառավարության անդամները հիմնականում հավանություն տվեցին ներկայացված նախագծին: Նախարարությունների ղեկավարները միաժամանակ առաջարկեցին որոշ փոփոխություններ:

Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը նույն օրը ընդունեց Համաշխարհային բանկի պատվիրակությանը Բասիլ Կավալսկու գլխավորությամբ: Ինչպես տեղեկացրեց պարոն Կավալսկին, պատվիրակության այցի նպատակն է կառավարության հետ քննարկել Հայաստանի զարգացմանն աջակցելու ընդհանուր հայեցակարգը, կառուցվածքային բարեփոխումների համար 60 մլն դոլարի վարկի հետ կապված խնդիրներ, ինչպես նաեւ վերանայել Համաշխարհային բանկի կողմից Հայաստանում գործող բոլոր ծրագրերը:

Կարեւորելով մասնավոր սեկտորի աջակցության հարցը, Բասիլ Կավալսկին ընդգծեց, որ դա պետք է իրականացնել ոչ միայն ֆինանսական օգնությամբ, այլ նաեւ ենթակառուցվածքային բարեփոխումների միջոցով:

Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն իր խոսքում շեշտելով արտաքին ներդրումների համար նպաստավոր պայմաններ ստեղծելու խնդիրը, նշեց, որ օտարերկրյա ներդրումների համար ամենամեծ խոչընդոտը ապահովագրական համակարգի բացակայությունն է, ինչպես նաեւ կարեւորեց համապատասխան իրավական դաշտի ստեղծումը:

ՇՐՋԱՆ

Վրաստան-Թուրքիա. համատեղ զորախաղեր

21 ՄԱՅԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Երեկ Վրաստանն ու Թուրքիան ռազմական համագործակցության մասին համաձայնագիր ստորագրեցին, որի նպատակն է սերտացնել 2 երկրների ռազմական կապերը: Համաձայնագիրը ստորագրեցին Թուրքիայի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ Չիթին Դոխանը եւ Վրաստանի պաշտպանության փոխնախարար Գուրամ Նիկոլայիշվիլին: Պայմանագիրը ստորագրվեց Վրաստանի մայրաքաղաքում: Վրաստանի պաշտպանության փոխնախարարի խոսքերով, Թուրքիան այս պայմանագրով պարտավորվում է օգնել Վրաստանին կազմելու արագ գործողություններ իրականացնող զորքեր: Թուրքիան պարտավորվում է նաեւ մարզել վրաց սպաներին: Երկու երկրները համաձայնել են ապագայում անցկացնել ռազմական համատեղ զորախաղեր: Վրաստան կատարած իր այցի ընթացքում Դոխանը հանդիպել է նաեւ նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեին, խորհրդարանի խոսնակ Ժվանիային եւ պաշտպանության նախարար Նադիբաձեին:

Հակաթալիբյան դաշինքը` փլուզման եզրին

21 ՄԱՅԻՍ, BBC, RFI: Թալիբների հարձակումը Աֆղանստանի հյուսիսային մասում պսակվեց նոր հաղթանակներով: Այսօրվա դրությամբ նրանք վերահսկում են Աֆղանստանի տարածքի երկու երրորդից ավելին, իսկ «Թալիբան» շարժման դեմ մարտնչող դաշինքին կատարյալ փլուզում է սպառնում: Գեներալ Աբդուլ Դոստումի զորքերը կարողացան ամրապնդվել իրենց գլխավոր հենակետում` հյուսիսային Աֆղանստանի Մազարի Շարիֆ քաղաքում, որի վրա թալիբները շարունակում են հարձակումը: Գեներալ Դոստումը դասալիք դարձած հրամանատարների փոխարեն նշանակեց նորերին, եւ հակաթալիբյան դաշինքի առաջնորդները դեռ հույսը չեն կորցրել, թե կհաջողվի համոզել ապստամբած գեներալ Աբդուլ Մալիկին, որն ազգությամբ ուզբեկ է, շարունակելու պայքարը «Թալիբան» շարժման դեմ:

Աթենք. Կարգավորման սիմպոզիում

Աթենքում մայիսի 12-13-ին տեղի ունեցավ սիմպոզիում «Հայաստան, Ադրբեջան եւ Թուրքիա հակամարտությունը եւ լուծման հեռանկարները» խորագրով: Սիմպոզիումին ելույթ ունեցան հայ ազգային-քաղաքական գործիչներ Ռուբեն Ադալյանը, Հրաչ Չիլինգարյանը, Ռազմիկ Փանոսյանը, Մուրադ Մուրադյանը:

Միջոցառմանը ներկա էին Հայաստանի, Հարավսլավիայի, Բուլղարիայի դեսպանատան, Հունաստանի արտաքին գործերի նախարարության ներկայացուցիչներ:

Սիմպոզիումի կազմակերպիչներն էին Հունաստանի թեմի առաջնորդ Ոսկան արքեպիսկոպոս Գալփակյանը եւ հունական «Նեմեսիս» ամսագիրը:

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

«Եկեղեցին կարիք ունի ներքին միասնականության»

Հարցազրույց Մեծի Տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսի հետ

– Վեհափառ Տեր, հայկական մամուլում հրապարակվեցին մի քանի, այսպես կոչված, «բաց նամակներ» եւ տարօրինակ հոդվածներ, որտեղ ասվում էր, թե Դուք հետեւում-հետապնդում եք Գարեգին Վեհափառին` այցելելով Վատիկան, Մոսկվա եւ Հեռավոր Արեւելք:

– Ինձ ցավ է պատճառում, երբ հայ մամուլի էջերում մեր ժողովրդին հրամցվում են այնպիսի հոդվածներ, որոնք հիմնված են սխալ տեղեկությունների եւ միակողմանի մեկնաբանությունների վրա: Դրանք հետապնդում են անմաքուր նպատակներ: Ցավում եմ մանավանդ, երբ նման հոդվածները լույս են տեսնում պատասխանատու անձերի եւ մեր կյանքում կառուցողական դեր խաղալու կոչված մամուլի կողմից: Ես չեմ ուզում անդրադառնալ այդ ամենին: Անցյալում եւս Անթիլիասը չի անդրադարձել իր մասին կատարված անհիմն վերագրումներին:

Եթե կան գործիչներ, որոնք ցանկանում են իրապես գիտենալ, թե ինչու երկու կաթողիկոսների այցելությունները կատարվեցին հաջորդաբար նույն վայրերը, ապա տարրական տրամաբանությունը ենթադրում է (որեւէ տեսակետ հայտնելուց առաջ) հավաստի ու ամբողջական տեղեկություններ ստանալ ստույգ աղբյուրներից` առնվազն կապ պահելով իրենց շրջանների Առաջնորդարանների կամ ուղղակի Առաջնորդների հետ:

– Մենք Հայրենիքի եւ Սփյուռքի մամուլում հետեւեցինք էջմիածնական եկեղեցականների եւ նույնիսկ հայրենի մտավորականների կողմից գրված այն «բաց նամակներին» ու հոդվածներին, որոնք խստորեն դատապարտում էին Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ստորագրած «Միացյալ հայտարարությունը» Հռոմի պապի հետ: Ինչպիսի՞ն է Ձեր տեսակետը:

– Նախ խորապես ցավում եմ ստեղծված տհաճ, նաեւ անհասկանալի երեւույթի համար: Ցավում եմ, որ Հայ եկեղեցու բարձրաստիճան սպասավորներից մինչեւ քահանաներ հրապարակայնորեն քննադատում են Ամենայն հայոց կաթողիկոսին: Մեր ավանդույթներին ու ըմբռնումներին խորթ է այս երեւույթը: Հայ եկեղեցում կարգ ու կանոնի եւ նվիրապետական կարգի ու հարգանքի հասկացողությունը մեզ ժառանգվել է դարերով: Վայ մեզ, եթե շրջանցենք կամ հեղաշրջենք այդ ավանդույթները հանուն, այսպես կոչված, խոսքի ազատության: Եթե որեւէ հարցով եկեղեցականները կամ աշխարհականները ասելիք ունեն իրենց եկեղեցական մեծավորին, դա պետք է կատարեն անձնական կամ ժողովական հանդիպումների միջոցով, եւ ոչ թե հրապարակային արտահայտություններով:

Տես էջ 8

ԹՈՒՐՔԻԱ

Պետդատախազները պահանջեցին արգելել «Բարօրության» գործունեությունը

21 ՄԱՅԻՍ, BBC: Թուրքիայի պետական դատախազները դիմեցին երկրի Սահմանադրական դատարան` բողոքելով իշխող մահմեդական «Բարօրություն» կուսակցության դեմ: Դատախազները խնդրում են, որ ՍԴ-ն արգելի այդ կուսակցությունը, քանի որ այն չափից ավելի շատ ուշադրություն է դարձնում կրոնական գործունեությանը եւ թուրքական պետության աշխարհիկ հիմքերի դեմ պայքարին: Թուրքիայի գլխավոր դատախազը մամլո ասուլիսում հայտարարեց, թե իրենք ապացույցներ ունեն, որ «Բարօրությունը» երկիրը տանում է դեպի քաղաքացիական պատերազմ: Դատախազության գործողությունը տեղի ունեցավ ի պատասխան բանակի պահանջների, որը դժգոհ է հասարակության եւ պաշտոնյաների շրջանում իսլամի ազդեցության ու ժողովրդայնության եւ հետեւից նախորդ օրվա քվեարկությամբ, երբ նվազագույն տարբերությամբ (265 կողմ 271 դեմ) հնարավոր չեղավ խորհրդարանում դնել Էրբաքանի կառավարության անվստահության քվե տալու հարցը:

Քննարկման պահին խորհրդարանում ընդհարումներ են տեղի ունեցել մի խումբ պատգամավորների միջեւ (նկարում), որոնց հետեւանքով նիստը կարճ ժամանակով ընդհատվել է: Արեւմտյան թղթակիցները ասում են սակայն, որ դեռեւս ոչ միայն հայտնի չէ, թե երբ կքննի Սահմանադրական դատարանն այդ բողոքը, այլ նաեւ այն, թե կհամարձակվի՞ արդյոք ՍԴ-ն քննել այդ հարցը: Հասարակական կարծիքի հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ «Բարօրությունը» միակ կուսակցությունն է Թուրքիայում, որին բնակչության աջակցությունը եթե չի աճում, սակայն չի էլ նվազում:

ԼՂՀ

Ապավինենք ինքներս մեզ

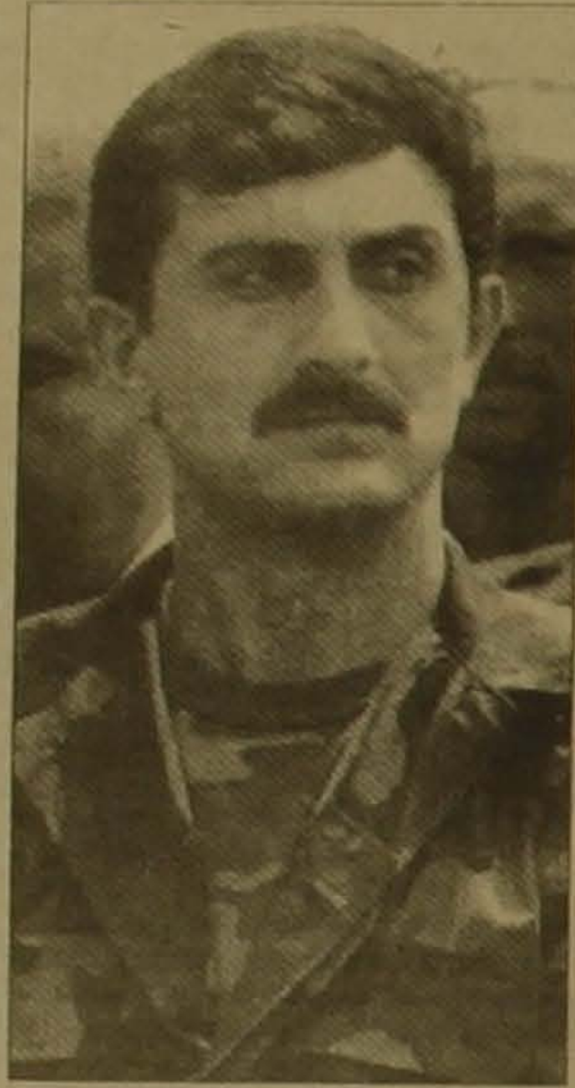

«Չնայած հսկայական դժվարություններին, Ադրբեջանի պարտադրած պատերազմում մենք դիմակայեցինք եւ հաղթեցինք թշնամուն հարկադրելով նրան զինադադար կնքել, ստիպելով հրաժարվել ղարաբաղյան հիմնախնդրի ուժային կարգավորման փորձերից»: Այդ մասին ասաց ԼՂՀ պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Սամվել Բաբայանը ԼՂՀ զինված ուժերի 5-րդ տարեդարձին նվիրված հանդիսավոր ժողովում: Պաշտպանության նախարարի խոսքերով, այսօր ԼՂՀ զինված ուժերը հուսալիորեն կանգնած են հանրապետության սահմանների պաշտպանության դիրքերում, կատարելագործում են մարտական պատրաստականությունը եւ վարպետությունը հանդիսանալով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ժողովրդի անվտանգության կայուն երաշխիքը:

«Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին ղարաբաղցիների արիության մասին մինչեւ օրս էլ առասպելներ են հյուսվում: Հայերի մարտական սխրագործության էստաֆետն այսօր պատվով շարունակում են նրանց որդիները: Հինգ տարի առաջ մենք ազատագրեցինք Արցախի հնագույն մայրաքաղաք Շուշին: Այդ օրը պատմության մեջ մտավ որպես Արցախի պարծանք ոգու եւ խիզախության խորհրդանիշ: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հիմնադրման օր: Ինքնապաշտպանության սակավաթիվ ջոկատներից, չդադարող արյունահեղ մարտերում ծնվեց, առնականացավ եւ ամրապնդվեց մեր բանակը: Խոնարհվում ենք նրանց հիշատակի առջեւ, ովքեր իրենց կյանքը զոհաբերեցին հանուն մեր հայրենիքի ազատության եւ անկախության», նշեց Սամվել Բաբայանը:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ Ղարաբաղի զորավարի այս ելույթը, հավանաբար, լավագույն պատասխանն է ԼՂՀ ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքն անտեսող միջազգային բոլոր ուժերին, որոնք օրեցօր փորձում են սաստկացնել ճնշումը հայության վրա: ԼՂՀ անկախությունը այլընտրանք չունի եւ այն պաշտպանելու համար անհրաժեշտ է ապավինել նախեւառաջ սեփական ուժերին:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Արգենտինահայ համայնքը կշարունակի աջակցել ԼՂՀ-ին

Վերջերս ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար, հանրապետության վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանն ընդունեց Արգենտինայի հայ համայնքի ներկայացուցիչների խմբին Կառլոս Փոքիկյանի գլխավորությամբ: ԼՂՀ կառավարության մամուլի ծառայության հաղորդման համաձայն, հանդիպման ընթացքում, որին մասնակցում էր նաեւ ԼՂՀ փոխվարչապետ Ժիրայր Պողոսյանը, քննարկվեցին Մարտակերտի շրջանի Վաղուհաս գյուղի վերականգնման եւ Ստեփանակերտի ֆիզիկամաթեմատիկական դպրոցի շինարարությանն առնչվող հարցեր: Այդ աշխատանքների ֆինանսավորումն իրականացնում է համայնքը, մասնավորապես, արգենտինահայ տիկնանց հանձնախումբը: Լեոնարդ Պետրոսյանն ընդգծեց ԼՂՀ տնտեսականության կայունացման համար պատմական հայրենիքի եւ Սփյուռքի կապերի ամրապնդման արտասահմանյան հայրենակիցների մասվոր եւ նյութական ներուժի գործադրման կարեւորագույն նշանակությունը: Հանդիպման մասնակիցներն այս համատեքստով քննարկեցին հանրապետության բնակավայրերի եւ տնտեսության վերականգնման գործընթացը, ինչպես նաեւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից Լեռնային Ղարաբաղում իրականացվող նպատակային ծրագրերը:

Արգենտինահայ համայնքի ներկայացուցիչները ԼՂՀ ղեկավարին տեղեկացրին Արցախ կատարած իրենց ուղեւորության արդյունքների մասին, գոհունակություն հայտնեցին համայնքի կողմից ֆինանսավորող օբյեկտներում կատարվող աշխատանքների ընթացքից: Արգենտինահայ համայնքը կշարունակի աջակցել ԼՂՀ տնտեսականության ամրապնդմանն ու տնտեսության վերականգնմանը:

Վ. Ա.

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

1999 թ. նախընտրական արշավը սկսվել է

Քչերն են կասկածի տակ դնում այն, որ վերջին շաբաթներում խորհրդարանի իշխանամետ թեւում (ու ոչ միայն այնտեղ) տեղի ունեցող անցուդարձն այլ բան չէր, քան գալիք խորհրդարանական ընտրությունների նախապատրաստություն: Իսկ քանի որ հանրապետության նախագահը ըստ ամենայնի, հակված չէ արտահերթ ընտրություններ անցկացնելու (ինչու՞ կառավարությանը բերի հրաժարականի), ու թերեւս, բավականաչափ ուժ ունի կազմված իր կողմնակիցներից:

Իսկ այսօր այս ձեւով ընտրված իշխանամետ պատգամավորների առաջ ծառացել են հետեւյալ խնդիրները.

1. Հաջորդ խորհրդարանում տեղերի քանակը 190-ից կիջնի մինչեւ 131-ի: Ակնհայտ է, որ նույնիսկ եթե հաջողվի ՀՀՇ-ամետ ուժերին նույն հաջողությամբ իրենց ուզածն անել 1999-ին, ինչպես դա արվեց 1995-ին, միեւնույն է՝ այսօրվա «յուրայիններից» մեկ երրորդը ստիպված կլինի հրաժեշտ տալ պատգամավորական ների չարաշահումների դեմ պայքարելու, մասնավորապես համապատասխան օրինագծեր ստեղծելու համար: Այ, եթե ընտրենք դրանցից 15-ին (կարելի է մի երկուսին վերցնել նաեւ այլ խմբակցություններից) ու հավաքենք դրանց մի սենյակում, որի դռան վրա գրված է «Չարաշահումների դեմ պայքարի հանձնաժողով», ուրիշ բան... Անմիջապես կլուծվի, օրինակ, պետական պաշտոնյաների եկամուտների ու ունեցվածքի հայտարարագրման չարչրկված հարցը...

խորհրդարանի գրումից խուսափելու համար, ապա բավարար հիմք կա ենթադրելու, որ ընտրությունները կլինեն միայն սահմանադրությամբ նախատեսված ժամկետում՝ 1999 թ. գարնանը:

Հավանական է, որ շատերը նրանցից, ովքեր համակվել են բարձր ակտիվության տենդով, նետվել են նախընտրական հորձանուտը այն վախից, թե ընտրությունները կլինեն ավելի վաղ: Սակայն նույնիսկ եթե նրանք սխալվում են (արդեն ասացի, որ իմ կարծիքով նրանք իրավացի չեն), չեմ կարծում, թե նրանց համար վաղ է լուրջ ակտիվություն ցուցաբերելը: Խնդիրներն այնքան շատ են, որ նույնիսկ երկու տարին դրանց լուծման համար շատ ժամանակ չէ:

Ներկա՝ հետխորհրդային Հայաստանի երկրորդ խորհրդարանը գրեթե իդեալական է այն խնդիրների տեսանկյունից, որոնք ծառացած են Հայաստանի պես անցումային վիճակում գտնվող երկրների առաջ: Այս պայմաններում խորհրդարանից պահանջվում էր լինել մի մեքենա, որը եռանդուն գործադիր իշխանության պատվերով արագորեն եւ առանց լուրջ տարաձայնությունների «կդրոշմի» անհրաժեշտ օրենքները: Ընդ որում, այդ օրենքների առյուծի բաժինը ստեղծվում է արտաքին խորհրդատուների ուղղակի կամ անուղղակի ցուցումներով. օրինակ՝ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի, եթե խոսքը տնտեսական ոլորտի մասին է, եվրոպական կառույցների, եթե պետական շինարարությանն է վերաբերում, եւ այլն: Նման իրավիճակի մեջ ոչ երկրի, ոչ էլ խորհրդարանի համար ամոթալի բան չեմ տեսնում. սա լավագույն ձեւն է երկրի մանկության շրջանը արագորեն հաղթահարելու համար: Իրոք, դժվար է հուսալ, որ մեր պատգամավորական կորպուսը միանգամից կկարողանար հնարել այն հեծանիվները, որոնց վրա մարդկությունը չարչարվել է տասնամյակներ ու հարյուրամյակներ: Ու հեծանիվ հնարելն էլ, ինչպես հայտնի է, ավելորդ զբաղմունքների թվին է դասվում... Այսպիսի խորհրդարան էր պետք այս իշխանությանը, եւ 1995 թ. նա հաջողությամբ ստեղծեց այս խորհրդարանը՝ գրեթե 90 տոկոսով վկայականներին:

2. Անցած տարվա տեղական ընտրությունները ցույց տվեցին, որ նույնիսկ նախագահական թիմի առավել հավասարիմները ոչ միշտ կարող են հույս դնել այդ թիմի աջակցության վրա:

3. Բոլոր հիմքերը կան ենթադրելու, որ գալիք ընտրություններին նախագահի թիմը չի կարողանա կամ չի ուզենա (այս երկուսի միջեւ տարբերությունը երբեմն անհետանում է) գործել այնպես, ինչպես նախորդ անգամ: Մանավանդ անցյալ սեպտեմբերի դառը փորձից ելնելով:

Այս ամենը ՀՀՇ-ամետ պատգամավորների առաջ դրել է պարզ խնդիր. տեսնել սեփական գլխի ճարը, եթե նրանք ուզում են տեղ գրավել նաեւ հաջորդ խորհրդարանում: Բնական է, նրանց միջեւ ուժեղացել են մրցակցությունը եւ տարաձայնությունները: Ի տես ընտրողների սկսել են տեղալ առաջարկներ ու նախաձեռնություններ, որոնք հրամցվում են որպես կենսական անհրաժեշտություն:

Օրինակ, մեկը պնդում է, որ հայաստանյան պատգամավորին այլեւս բավական չէ հայտարարություններ անելու նորմալ ձեւը՝ մամուլի ասուլիսներում ու հարցազրույցներում: Պետք է անպայման հայտարարությունների համար ժամ հատկացվի խորհրդարանի նիստերում, թե չէ պատգամավորներն իրենց քաղաքական գործունեությունը լավ չեն կատարի: Հաշվի առնելով, որ քաղաքական գործունեության անկապտելի մասն են կազմում ոչ միայն հայտարարությունները, այլեւ ընդմիջումները ու ճաշերույթները, կարելի է ակնկալել, որ ապագայում պահանջ կդրվի խորհրդարանի նիստերում ժամանակ հատկացնել նաեւ նման միջոցառումների համար:

Մյուսը գտնում է, որ իսկական ժողովրդավարությունն այն է, երբ պատգամավորը ընտրողից մանդատ է ստանում որպես մի կուսակցության անդամ, սակայն հետո սկսում է աշխատել որպես պատգամավոր մեկ ուրիշում...

Երրորդը համարում է, որ 114 պատգամավորանոց «Հանրապետություն» խմբավորման ուժերը խիստ անբավարար են պետական մարմինների չարաշահումների դեմ պայքարելու...

եվ այլն, եւ այլն...

Այս ամենը պարզապես մի ավելորդ անգամ ապացուցում է, որ ՀՀՇ-ն այդպես էլ չի դարձել կուսակցություն այն իմաստով, թե դա մի կազմակերպություն է, որը ունակ է եւ տրամադրված է խոսելու ընտրողի հետ եւ հայցելու նրա բարեհաճությունը: Ավելին, հերթական անգամ հաստատվում է այն թեզիսը, որ վերջերս դիպուկ կերպով ձեւակերպեց պրոֆեսոր Ռուբեն Զոլյանը. ՀՀՇ-ն ոչ այնքան կուսակցություն է, որքան ինկուբատոր, որում ծնվում են նոր կուսակցություններ (համանման դեր Ռուսաստանում ունեցավ կոմկուսը): Ըստ ամենայնի, սկսվել է եւս մեկ (մի քանի) նման կուսակցության (ների) ծնունդը: Դրա (դրանց) ձեւավորման համար երկու տարին, իհարկե, շատ ժամանակ չէ:

Ըստ էության, նույն գործընթացը, այսինքն՝ ընտրությունների նախապատրաստման շեմին ծրագրերի ու նպատակների հստակեցման ծիգը, դիտվում է նաեւ քաղաքական սպեկտրի ձախ թեւում: Ռուս-բելոռուսական միությանը միանալու խնդիրը միայն հարմար առիթ է ձախերի միավորման փորձը հիմնավորելու համար:

Որ նոր կուսակցություն ստեղծելու լավագույն ժամանակը հիմա է, ցույց է տալիս նաեւ Հրանտ Բագրատյանի փոքր-ինչ անակնկալ, սակայն ոչ զարմանալի որոշումը սեփական կուսակցության ստեղծման մասին: Նախկին վարչապետն արդեն կատարել է առաջին՝ ամենաուժեղ քայլը, իր կուսակցության նպատակը հռչակելով սեփականատիրոջ իրավունքների պաշտպանությունը: Եթե նրան հաջողվի խուսափել ՀՀՇ-ի ու այլ առկա քաղաքական ուժերի անցյալ եւ ներկա տակտիկական սխալներից, ապա հնարավոր է, որ ապագայում «Մենք +» թերթի հրատարակման օրը համարվի ոչ այնքան տարվա, որքան հնգամյակի կարեւորագույն քաղաքական իրադարձության ազդանշանը:

ՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հ.Գ. Այս հոդվածն արդեն պատրաստ էր, երբ Էդուարդ Եգորյանը հայտարարեց. ՀՀՇ-ն պետք է «վերակազմակերպել»: Լրացուցիչ ապացույց վերը ասվածի:

Հայաստանի հարկերի եւ գների մասին տեղեկություններ՝ ի լուր աշխարհի

ՀՀ առեւտրի, սպասարկումների եւ զբոսաշրջության նախարարության տեղեկատվական-վերլուծական կենտրոնը Ինտերնետ ցանցում ստեղծել է «Հայաստանի գները եւ հարկերը» սլայդների բազա, որը պարունակում է ապրանքների եւ ծառայությունների գների (այդ թվում նավթամթերքների, սննդամթերքի, շինանյութերի, անշարժ գույքի, կենցաղային էլեկտրոնիկայի, տրանսպորտային եւ զբոսաշրջային ծառայությունների) եւ Հայաստանում գործող հարկերի մասին տեղեկատվություն: Նախագիծը հովանավորել է «Եվրասիա» հիմնադրամը ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության տրամադրած միջոցների հաշվին: Ներկայումս բազան պարունակում է մոտ 1800 տեղեկատվական տող, ուր ներկայացված են Հայաստանի 43 ձեռնարկությունների ապրանքներ, ծառայություններ ու գներ: Այն գրանցված է Ինտերնետ ցանցի ավելի քան 20 որոնման համակարգերում: Մեկ ու կես ամսվա ընթացքում արձանագրվել է 90 դիմում բազային, գրանցվել է 20 բաժանորդ ԱՄՆ-ից, Գերմանիայից, Ֆրանսիայից, Կանադայից, Հոլանդիայից, Վրաստանից եւ Հայաստանից: Հայկական ձեռնարկությունների տեղեկատվությունը բազայում տեղադրվում է անվճար: Տեղեկատվական-վերլուծական կենտրոնը ծրագրում է հետագայում բազայում տեղադրել Հայաստանում արտադրվող ապրանքների գները եւ արժեթղթերի փոխարժեքները: Ստեղծված է նաեւ «Ձեռնարկությունների բիզնես տեղեկատու» բազա ուր կտեղադրվի ինֆորմացիա հայկական ձեռնարկությունների մասին: Կենտրոնն առաջարկում է նաեւ Direct Mail գովազդի ամենաարդյունավետ միջոցը, որը հնարավորություն է տալիս ձեռներեցների հաղորդագրությունը հասցնել Միջազգային առեւտրային բուրսայի անդամ ֆիրմաներին: Բուրսայի կենտրոնական բազայում, որը պարունակում է տեղեկություններ ֆիրմաների մասին եւ բիզնես-առաջարկներ, կարելի է տեղադրել նաեւ ձեռնարկությունների մասին տեղեկատվություն:

Ա. Գ.

Վազգեն Մանուկյանը կմեկնի ԱՄՆ

Մայիսի վերջերին ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանը տասնօրյա այցով կմեկնի ԱՄՆ՝ այդ երկրի քաղաքական շրջանակների եւ ՀՅ Դաշնակցության Հայ դատի հանձնախմբի հրավերով:

Ըստ նախապես կազմված ծրագրի, Միացյալ Նահանգների մայրաքաղաք Վաշինգտոնում ԱԺՄ նախագահը հանդիպումներ կունենա երկրի Կոնգրեսի, Սենատի ներկայացուցիչների, ինչպես նաեւ պետական այլ հաստատությունների պաշտոնյա անձանց հետ:

Այնուհետեւ Կալիֆոռնիայում Վազգեն Մանուկյանը հրապարակային ելույթ կունենա հայ համայնքի առջեւ, կհանդիպի ազգային գործիչների:

«ԵՐԵՎԱՆ» ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian s.
Yerevan, Armenia 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱՍՈՒԼԻՍ

Արցախը վերկուսակցական խնդիր է

«Ի պաշտպանություն ԼՂՀ» համահայկական համաժողովը ծրագրվում է հոկտեմբերին

Մայիսի 21-ին Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության գրասենյակում տեղի ունեցավ «Ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» համահայկական համաժողովի կազմկոմիտեի հերթական մամլո ասուլիսը։ Կազմկոմիտեի հանձնարարությամբ այն վարում էր նրա նախագահ, ՀԴԿ ղեկավար Արամ Սարգսյանը։ Վերջինս ընդգծեց, թե ասուլիսի նպատակը համահայկական համաժողովի ծրագիրը ներկայացնելն է։ «Այն, ինչ մենք մեկուկես տարի համառորեն պնդում էինք, թե «Ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» համահայկական համաժողովի գումարումը քաղաքական անհրաժեշտություն է, ասաց Արամ Սարգսյանը, վերջապես ընդունվեց նաեւ այսօրվա կառավարության կողմից, եւ մենք կարող ենք հայտարարել, որ այդ համաժողովը կայանալու է»։ Ասուլիսը վարողը լրագրողներին տեղեկացրեց, թե համաժողովի գաղափարը արժանացել էր նաեւ նախորդ վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հավանությանը, սակայն նրա պաշտոնաթողությունից հետո «գործը մի քիչ սառել է», բայց ահա նոր վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը դեռ-դեռ անցյալ տարի իբրեւ ԼՂՀ նախագահ ընդունել էր կազմկոմիտեի պատվիրակությանը եւ անվերապահ պաշտպանություն էր հայտնել համաժողով անցկացնելու հարցադրմանը, որեւէ կերպ իր աջակցությունն է հայտնել տվյալ խնդրին։ Ունենալով պետական աջակցություն հատկապես կազմակերպական հարցերում, կարելի կլինի համաժողովը հրավիրել արդեն հոկտեմբերին։ Կազմկոմիտեն առաջարկում է այն անցկացնել Ստեփանակերտում, 2 օրով, սակայն սա դեռ պետք է համաձայնեցվի ԼՂՀ ղեկավարության հետ։

Արամ Սարգսյանը տեղեկացրեց, թե մինչեւ համահայկական համաժողովի գումարումը, հավանաբար հունիսի վերջերին, Երեւանում անց է կացվելու գիտական կոնֆերանս, որը մշակելու է համահայկական համաժողովի ընդունելիք չորս հիմնական փաստաթղթերի նախագծերը։ Դրանք են հայտարարագիրը, պատմա-իրավական տեղեկանքը, դիմումներ ՄԱԿ-ին եւ այլ միջազգային կազմակերպություններին, ինչպես նաեւ ուղերձ սեպտեմբերին Թեհրանում կայանալիք իսլամական երկրների կոնֆերանսին, որը պետք է եւս մեկ անգամ հավաստվի, որ Արցախյան հակամարտությունն ամենեւին կրոնական բնույթ չի կրում։ Հաջորդ փուլը կլինի համահայաստանյան հավաքի անցկացումը սեպտեմբերին Երեւանում, որը պետք է ընտրվեն համահայկական համաժողովի Հայաստանի պատվիրակները։ Զուգահեռաբար այդպիսի ընտրություններ պետք է տեղի ունենան սփյուռքահայ գաղթօջախներում։ Կազմկոմիտեն այս պարագայում համագործակցելու է Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու, ազգային-ավանդական կուսակցությունների եւ այլ ազդեցիկ հասարակական կազմակերպությունների հետ։ Վերջապես համաժողովի անցկացումից հետո դարձյալ Երեւանում կազմակերպվելու է Արցախյան հիմնախնդրում՝ մեր ազգային համախմբվածությունն ու միասնությունը խորհրդանշող տոնակատարություն։

«Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակից Աննա Իսրայելյանի հարցին «Ունե՞ն Դուք, լինելով Ազգային համաձայնության դաշինքի անդամ, համագործակցո՞ւմ եք իշխանությունների հետ», մինչդեռ Վազգեն Մանուկյանն ասում էր, թե ներկա իշխանությունների հետ ցանկացած համագործակցություն թուլացնում է դաշինքը», Արամ Սարգսյանը պատասխանեց. «Արցախը մեզ համար վերկուսակցական խնդիր է... Եթե Աստված մի արասցե տանուլ տանք, ինձ բնավ չի մխիթարի այն, թե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը տանուլ տվեց...»։ Արամ Սարգսյանը չընդունեց նաեւ «իշխանությունների հետ համագործակցել» բնորոշումը։ Ըստ նրա իրենք հստակ հայտարարել են, թե որ կետերի շուրջ են պատրաստ երկխոսության իշխանությունների հետ, իսկ տվյալ դեպքում խոսքը «Ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» համահայկական համաժողովի անցկացմանը կազմակերպական հարցերում օգնություն ցույց տալու մասին է, «եթե նրանք եւս ազգային ուժ են»։ Ասուլիսը եզրափակելով կազմկոմիտեի նախագահը մեկ անգամ եւս կարեւորեց համահայկական համաժողովի անցկացումը, որը պետք է ոչ աշխարհին ցույց տա Արցախյան հիմնախնդրում ամբողջ հայության միակամությունը, միաժամանակ ազգային կարեւորագույն խնդրի լուծմանը նվիրվելու կարողությունը։

ՍԱԹԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Նոր հարված հասարակ մարդկանց

Հեռախոսավարձը 6 անգամ թանկացնելուց հետո կլինի՞ հեռախոսների կանոնավոր աշխատանքի երաշխիք

Այո, միայն այսպես պետք է մեկնաբանել հեռախոսավարձի 600 տոկոսով բարձրացնելը։ Կապի նախարարությունը իր ցանկությամբ ֆանտաստիկ թվերով բարձրացնում է փոստային առաքումների, հեռախոսների, հեռագրերի գները։

Եվ միշտ նույն պատճառաբանությունները. ծախսեր համաշխարհային կարգ ու կանոն, միջազգային նորմեր եւ այլն։

Կապի նախարարը քաջ գիտակցում է, որ ազգի գերակշռող մասը հասարակ մարդիկ են՝ 600 հազարից ավելի թոշակառուներ, հաշմանդամներ, գործազուրկներ, մտավորականներ, ինժեներներ, բժիշկներ, ուսուցիչներ եւ այլն։ Եվ որ այս կարգի մարդիկ ստանում են ողորմելի թոշակներ, նպաստներ կամ չնչին աշխատավարձ, որը չի գերազանցում գոյատեւման նվազագույն զամբյուղի 15-20 տոկոսը։ Ուստի նրանք բոլորովին անվճարունակ են եւ մեծ մասամբ գտնվում են սովի եւ աղքատության ճիրաններում։ Երբ ավելացնենք, որ զրկված են բժշկական լուրջ օգնությունից, ապա պատկերը ավելի ամբողջական կլինի։

Ոչ մի հույս չկա, թե առաջիկա տարիներին այս մռայլ կյանքում ինչ-որ դրական փոփոխություն կարող է լինել, այլ ընդհակառակը, քանի որ նախորդ տարիների փորձը ցույց է տալիս, տարեցտարի բազմապատիկ աճում են կոմունալ վճարումները, իսկ թոշակները եւ աշխատավարձը կամ չեն բարձրանում, կամ բարձրանում են չնչին տոկոսով։ Հաշվեկշիռը լինում է միշտ հօգուտ պետության։

Եվ ահա կապի նախարարությունը ձգտում է առավելագույնս դրամ կորզել հասարակ մարդկանցից լավ իմանալով, որ այս մարդկանց հեռախոսն անհրաժեշտ է, ինչպես սնունդը։

Տրամաբանական ոչ մի հաշվարկ չկա, թե ինչու նախարարությունը մի գեղեցիկ կլոր թվով 600 տոկոս (նման բան աշխարհի ոչ մի պետությունում չի եղել) բարձրացրեց հեռախոսավարձը։ Սա ասում է այն մասին, որ վաղը նա կարող է ըստ իր քմահաճույքի հեռախոսավարձը բարձրացնել 10 հազար տոկոս, 80 հազար տոկոս կամ, օրինակ, 200 հազար տոկոս։

Ով կարող է նրան ասել, թե աչքիդ վերեւն ունք կա։

Զայրացուցիչ է նաեւ այն փաստը, որ շատ դեպքերում մարդ 34, 35, 39 համարներով սկսվող հեռախոսներից չի կարողանում հավաքել 52, 55, 58, 44, 63, 69 համարները եւ ամեն անգամ երբ համարը չի հավաքվում, նյարդայնանում եւ նզովքի ու նախատինքի խոսք է ուղղում։

-Ինչ փույթ, դա նախարարությանը եւ նախարարին բոլորովին չի հետաքրքրում, կարեւորը ժողովրդից փող կորզելն է։

ԿԱՐԵՆ ԱՐԱՄՅԱՆ

ԻՐԱՎԱԿԱՆ

Քաղաքական դատերի հանգույցները կլուծվեն օրենքի սահմաններում

Հավաստիացնում է ՀՀ գլխավոր դատախազը

Քաղաքական կամ, ինչպես օրերս նկատել է ՀՀ նորընծա գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանը, քաղաքական երանգավորում ունեցող դատավարություններում ամբաստանված եւ ամբաստանվող քանտարկյալների հարազատները շարունակում են արդարադատության ատյանների եւ վերջիններիս առանձին ներկայացուցիչների դեմ բողոքի գործողությունները։ Երեկ նրանք դարձյալ դատախազության շենքի մոտ էին եւ բավական արագ պարոն Խաչատրյանի հետ երկխոսություն սկսելու հնարավորություն ստացան։ Ի դեպ, երկուշաբթի օրվա նրանց բողոքի ցույցը հարաբերական հաջողությամբ էր պսակվել. ԳԴ նախագահ Տարիել Բարսեղյանը բարեհաճել էր ընդունել ցուցարարների ներկայացուցիչներին եւ պարզաբանումներ տալ նրանց հարցադրումներին, մասնավորապես խոստովանել էր, որ Հայաստանում քաղաքական դատավարությունների շարքն սկսվել է «Դրոյից»։ Այս անգամ եւս քաղբանտարկյալների երեք հարազատների (Արգիշտի Կիվիրյանի եւ Մանվել Եղիազարյանի քույրերին եւ Վահե Վարսանյանի մորը) բախտ վիճակվեց դատախազության գործելակերպի նկատմամբ իրենց մտահոգությունները ներկայացնելու ժողովրդավար կեցվածքով ասպարեց իջած գլխավոր դատախազին։

Խոսակցությունը կարճատեւ է եղել եւ, մեր տպավորությամբ, բավարարել է պատվիրակներին. պարոն Խաչատրյանը խոստացել է հանգամանորեն ծանոթանալ խնդրո առարկա (քաղաքական) գործերին եւ անօրինականություն հայտնաբերելու դեպքում խնդիրը լուծել «օրենքի սահմաններում» (նման դեպքերում ասում են՝ օրենքի տառին եւ ոգուն համապատասխան, որ արդեն իսկ խոստումնալից է)։ Այդ նպատակով դատախազն այսօր կընդունի այդ գործերում զբաղված փաստաբանների 3-4 ներկայացուցիչների։ Պարոն գլխավոր դատախազը նաեւ խորհուրդ է տվել վերջ տալ բողոքի ամենօրյա դրսեւորումներին, սակայն ցուցարարները լի են այսօր եւս դատախազության շենքի մոտ հավաքվելու եւ իրենց հարազատների դատը պաշտպանելու վճռականությամբ։

Հիշեցնենք, որ «Սեպտեմբերի 25/1» գործի եզրափակիչ նիստի օրն առայժմ անհայտ է. նախագահող Հովհաննես Ղուկասյանը, պատրաստվելով դատավճռի հրապարակմանը, հանրագումարի է բերում գրեթե 3 ամիս առաջ սկսված դատավարությունը։ Օրենքի տառով, թե՞ վերջինիս հակառակ, հայտնի կդառնա մոտ ապագայում, թեեւ Արտավազդ Գեւորգյանի պաշտոնանկությունից հետո առաջին տարբերակն ավելի հավանական է։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Կիմ Բալայանի գործը՝ մայիսի 27-ից

Սեպտեմբերի 25-ի իրադարձությունների առիթով Կիմ Բալայանի նկատմամբ հարուցված քրեական գործը, որ ՀՀ ԳԴ կոլեգիայի անդամ Գարեգին Մարգարյանի վարույթում է դեռեւս անցյալ տարվա դեկտեմբերից, կենդանության նշաններ է ցույց տալիս. գործի լսումը նշանակված է մայիսի 27-ին։ Պարոն դատավորը, փաստորեն, «տեղավորվել է» խոստացված ժամկետում, որ, ըստ Բալայանի մերձավորների, պայմանավորված էր «Սեպտեմբերի 25/1» գործում Կիմ Բալայանի դեմ առկա վկայություններով (վերջիններս, ինչպես պարզվեց ամբաստանյալների դատաքննական ցուցմունքներից, կորզվել են բռնությամբ)։

Երկուշաբթի Գերագույն դատարանում տեղի ունեցած տնօրինական նիստում Կիմ Բալայանի խափանման միջոցը փոխելու միջնորդությունը մերժվել է։

Լ. Պ.

«Արմենիա» բանկի տարածքից թալանվել է կարգավիճակ

Որպես ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանը իր առաջին հարցազրույցում խոսելով կադրային փոփոխությունների վերաբերյալ, նշել է, որ դեմ է մեկ օրվա ընթացքում մարդկանց փոխելու գաղափարին՝ խոստովանել է, որ «մեկ-երկու ամիս ժամանակ է հարկավոր։ Բայց էական կադրային փոփոխություններ կլինեն։ Կարող եք վստահ լինել»։

Մենք էլ մեր կողմից ուզում ենք վստահ լինել, որ այսուհետ ՀՀ դատախազությունը չի փորձի զիջել սեփական իրազեկության բավական լայն շրջանակը մեկ ուրիշ գերատեսչության, չի հրաժարվի շատ հարցերից եւ հարկ եղած պահին խիզախություն կունենա պաշտպանելու օրենքը։ Այնուամենայնիվ, Հենրիկ Խաչատրյանը որոշ հարցերում ներկայանում է անհամեմատ վճռական խոստումներով (օրինակ՝ «ՀՅԴ գործունեությունը Հայաստանում իրավական առումով կկարգավորվի։ Դա կարվի»), տեսադաշտում ունենալով ավելի լայն հորիզոններ։ Այդ իսկ առումով անհրաժեշտ ենք գտնում ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանին հիշեցնել մի հարցի մասին, որն ուղղակիորեն առնչվում է բնակչության մի հատվածի սոցիալական վիճակի հետ եւ դիտվում դատախազության իրավասությունների շրջանակում։

Խոսքը «Արմենիա» բանկի տուժած ավանդատուների, իսկ ավելի հստակ՝ բանկի զբաղեցրած տարածքի պատկանելության մասին է։ Երկու բառով պարոն դատախազին հիշեցնենք, որ 1994-ին արձանագրված «Արմենիա» բանկի հանկարծակի անհետացման հետեւանքով շուրջ 13 հազար ավանդատուներ դարձան խաբված, ստիպված լինելով մինչ այսօր պայքարել ներդրված գումարների վերադարձման ուղղությամբ։ Պետության ուշադրությունը այս հարցի հանդեպ սահմանափակվեց նրանով, որ 1994-ի նոյեմբերին ՀՀ նախագահը ստորագրեց համապատասխան հրամանագիր (միջոցներ հայթայթել մայր-գումարները վերադարձնելու համար) եւ ստեղծվեց «Արմենիա» բանկի լուծարային հանձնաժողով (նախագահ՝ ՀՀ ԿԲ-ի նախագահի առաջին տեղակալ Ռուբեն Վալեսյան), որը եւ կոչված է լուծելու «օրակարգի» հարցը։ Բանկի ողջ ունեցվածքը, ինչպես նաեւ բաժնետերերի առգրավված գույքը որոշվեց հանել աճուրդի եւ վաճառքից գոյացած գումարներով հատուցել բնակչության կորուստները։ Համաձայնենք, որ նման մոտեցումը լրիվ բավարար էր խնդիրը վերացնելու համար, եթե իհարկե ճշգրիտ կերպով հաշվարկվեր առգրավված ողջ ունեցվածքը եւ, ընդհանրապես, եթե ամեն ինչ ընթանար օրինականության հունով։ Բնականաբար, գույքի հաշվառումը իրականացնում էր ՀՀ դատախազությունը, եւ հենց նա էլ անտեսեց «Արմենիա» բանկի զբաղեցրած տարածքի գործոնը, գտնելով, որ այն պատկանում է «Հայքրշին» միավորմանը, մինչդեռ մեկ տարի առաջ՝ 1996-ի մարտի 18-ին, «Արմենիա» բանկի լուծարային հանձնաժողովի նախագահ Ռուբեն Վալեսյանը նամակով դիմել է այն ժամանակվա ՀՀ գլխավոր դատախազ Արտավազդ Գեւորգյանին, ուր խնդրել է... «լուծել «Արմենիա» բանկի զբաղեցրած տարածքի պատկանելության հարցը հօգուտ բանկի լուծարային հանձնաժողովի, ինչը հնարավորություն կտա ի կատարումն ՀՀ նախագահի 1994 թ. նոյեմբերի 14-ի հրամանագրի, փոխհատուցել ավանդատուների վնասները»։ Նշենք նաեւ, որ նամակը սոսկ խնդրանք չէր, այլ, բնականաբար, հենված էր իրավական հիմքի վրա։ Դեռ 1992-ի հունվարի 7-ին «Արմենիա» բանկի եւ «Հայքրշին» միավորման միջեւ կնքված է մի պայմանագիր, որտեղ նշված է. «Վարձակալած շենքի արժեքը վճարելուց հետո (հաշվի առնելով գների ինդեքսացիան) այդ շենքը մեխանիկորեն դառնում է «Արմենիա» ԱԳԲ բանկի սեփականությունը եւ վերջինս դադարեցնում է վարձավճարը՝ սեփականաշնորհման մասին ՀՀ օրենքն ընդունվելուց հետո»։ (Տես **«Ազգ»** օրաթերթ, 4 ապրիլի 1997 թ.)։ Ցանկանում ենք ՀՀ նոր գլխավոր դատախազի ուշադրությունը հրավիրել հատկապես այս հարցի վրա, քանի որ տարածքի պատկանելության խնդիրը ճիշտ (օրինական) լուծելու դեպքում հնարավոր է մեկընդմիշտ քակել գոյացած հանգույցը։

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

հարցազրույց

Հենրիկ Խաչատրյան. «Սահմանադրությունը ոչ միայն գործող հիմնական օրենք է, այլեւ՝ նպատակ»

ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախկին անդամ, այժմ ՀՀ գլխավոր դատախազ, ՌԴ էկոնոմիկայի, ֆինանսների եւ իրավունքի ակադեմիայի իսկական անդամ Հենրիկ Խաչատրյանը լույս է ընծայել իր հերթական գիրքը «Հայաստանի Հանրապետության առաջին Սահմանադրությունը»: Ներկայացվող հրապարակման մեջ «Ազգի» թղթակիցը եւ գրքի հեղինակը բաժին առ բաժին անդրադառնում են առավել հետաքրքրական հարցադրումներին:

– Գիրքն ինձ դուր եկավ, ազնիվ է գրված, վիթխարի փաստական նյութի հիման վրա, էժան հիացմունք չկա, գիտնականի բարեխիղճ վերլուծություն է, ոչ քաղաքական պատվերի կատարում: Այնուամենայնիվ, ինչո՞ւ է գրվել այս գիրքը:

– Գիրքը գրվել է այն պատճառով, որ մենք ունենք նոր Սահմանադրություն, եւ այն պետք է անպայման գիտական վերլուծության ենթարկվեր, որովհետեւ Սահմանադրությունը կիրառելը, նրա նորմերն ընկալելն ու հասկանալը բարդ գործ է: Նման վերլուծությունը, մեկնաբանումը կօգնի թե օրենսդիր, թե գործադիր, թե դատական իշխանություններին Սահմանադրության մեջ ամրագրված սկզբունքների հիման վրա նոր օրենքներ ընդունելիս, օրենքները կիրառելիս հաշվի առնելու բոլոր հանգամանքներն ու կողմերը: Անկեղծ ասած, մենք այստեղ գործ ունենք բավական բարդ իրավական նյութի հետ: Պատահական չէ, որ բոլոր երկրներում էլ նույնիսկ այնտեղ, ուր սահմանադրությունը գործում է հարյուրամյակներ, գրվել ու այսօր էլ գրվում են սահմանադրություններին նվիրված աշխատություններ, տրվում են նրանցում պարունակվող դրույթների մեկնություններ: Նկատի ունեցեք, ցանկացած փաստաթղթի, օրենքի, իրավանորմի ամենամեծ ստուգողը կյանքն է: Իրականության առօրյա կյանքի շատ հանգամանքներ պայմանավորում են նոր մոտեցումներ, պահանջում են նոր լուծումներ, ստիպում են սահմանադրության ձեւակերպումներին նայել այլ աչքերով: Ուզում եմ ասել, որ մեր Սահմանադրության մասին էլ դեռ շատ գրքեր են գրվելու, վերլուծություններ են հրապարակվելու: Ես էլ մինչ այս բազմաթիվ այդպիսի հոդվածներ էի հրապարակել: Եվ այս գիրքն իմ այդ աշխատանքի հանրագումարն է: Թե որքանո՞վ է հաջողվել, գնահատականը պիտի տա գիտական հասարակայնությունը, ընթերցողը, ինչո՞ւ չէ, նաեւ ժամանակը:

– Ձեր այս աշխատության մեջ համառոտ համեմատություններ են անցկացված Խորհրդային Հայաստանի Հանրապետության 1922, 1937, 1978 թվականների սահմանադրությունների հետ: Կարելի՞ է դրանից եզրակացնել, որ Դուք մեր այս նոր Սահմանադրությունը դիտում եք իբրեւ հայկական սահմանադրական մտքի զարգացման փուլ եւ ապա ներկա հանրապետությունը, նույն տրամաբանությամբ, նախորդ 2-րդ հանրապետության շարունակություն:

– Շարունակում եմ մնալ այն տեսակետին, որ չի կարելի ժողովրդի պատմության մի ինչ-որ հատված կտրել-հանել եւ ասել, թե դա... չի եղել: Ես այն մարդկանցից չեմ, ովքեր ժամանակին հատորներ էին գրել մեր 2-րդ հանրապետության մասին, իսկ հիմա ասում են, թե այն... չի եղել: Ֆրանսիացու համար առնվազն տարօրինակ կլիներ, եթե որեւէ մեկն ասեր, թե չի եղել նրանց 1-ին, 2-րդ, 3-րդ կամ 4-րդ հանրապետությունը: Եթե Ֆրանսիան ունեցել է 15 սահմանադրություն, երկրներ կան ավելին են ունեցել, ապա նրանք եթե ոչ իրավահաջորդություն, գոնե ինչ-ինչ կարեւորագույն սկզբունքների շարունակություն են բովանդակել: Վերջին հաշվով երբ մենք խոսում ենք Հայաստանի սահմանադրական զարգացման պատմության մասին, ապա չենք կարող ուշադրության չառնել այն հանգամանքը, որ մեր երկիրը 1918 թվականին վերականգնեց իր պետականությունը եւ միայն 1922 թ. ընդունվեց իր 1-ին սահմանադրությունը: Իսկ Խորհրդային Հայաստանի թե այդ, թե մյուս սահմանադրությունները չափազանց գաղափարականացված փաստաթղթեր են, բայց նրանցում էլ ուշագրավ նոր բաներ կան եղել: Այժմ երբ մենք վերլուծում ենք սահմանադրական փորձը, պիտի նկատի ունենանք, որ անգամ բացասական փորձը պիտի հաշվի առնվի: Իսկ տվյալ դեպքում ես գտնում եմ, որ եղել է ոչ միայն բացասական փորձ, այլեւ դրական: Օրինակ, շատերին հայտնի չէ, որ անգամ 1937 թ. սահմանադրության մեջ պետական լեզվի մասին հոդված ենք ունեցել...

– Դուք գրում եք, թե «Սահմանադրություն կոչված ֆենոմենն առաջին հերթին կյանքի է կոչվել մարդու իրավունքներն արտահայտելու եւ ամրագրելու համար...»: Դա, իմ կարծիքով, հատուկ է ամերիկյան հասարակության նման հասարակություններին, որտեղ «մարդու իրավունքները» ֆետիշացված են, բարձր են դասվում ազգի, պետության իրավունքներից: Նրանց համար դա հասկանալի է, նրանք ազգային պետություն չեն: Բայց չէ՞ որ մենք ազգային պետություն ենք: Մի՞թե սահմանադրությունը անհատի իրավունքները նկատի առնելով, պետք է աչքաթող անի ազգի իրավունքները, նրա պատմական արդարացի պահանջատիրությունը:

Մեր Սահմանադրության ընդգծված հայեցակետային մոտեցումներից մեկը ազգային վերածննդի գաղափարն է: Ընթերցողին խոր հույզ կպատճառի կարդալ Սահմանադրության պրեամբուլան: Այն հղում է պարունակում մեր «Անկախության հռչակագրին»: Իսկ այդ հռչակագրում կան եւ ցեղասպանության ճանաչման, եւ հայոց պահանջատիրության, եւ շատ այլ ազգային խնդիրների արծարծումներ:

Սահմանադրության ամենասկզբում ամրագրված է, որ «Անկախության հռչակագիրը» Սահմանադրության հիմքն է: Տեսեք, ֆրանսիացիները 1791 թվականի Սահմանադրության ընդունումից հետո 1789 թվականի օգոստոսի 26-ին ընդունեցին «Մարդու եւ քաղաքացու իրավունքների հռչակագիրը»: Եվ 1958 թ. սահմանադրությունն ընդունելիս ուղղակի նշեցին, որ նրա բաղկացուցիչ մասը հենց այդ հռչակագիրն է, ինչպես նաեւ 1946 թվականի Սահմանադրության պրեամբուլան: Այնպես որ, մեր Սահմանադրությունն էլ հստակորեն նշում է, թե «Անկախության հռչակագրի» դրույթները պայմանավորում են Սահմանադրության բովանդակությունը, ինչո՞ւ չէ նաեւ եթե ոչ այսօր, ապա հեռանկարում մեր պետության գործունեությունը: Կարծում եմ, որ այդ հանգամանքը կոնկրետ նորմերի տեսքով ամրագրելը Սահմանադրության մեջ, ինչպես առաջարկվում էր որոշ այլընտրանքային նախագծերում, չէր կարելի: Դա չէր նպաստի ոչ խնդրի լուծմանը, ոչ պետության ընթացիկ քաղաքականությանը, ոչ էլ հարեւանների հետ բարիդրացիական հարաբերությունների պահպանմանը:

– Ձեր գրքում Դուք հատուկ անդրադարձել եք Սահմանադրության ընդունմանը: Նշել եք, որ այն ընդունվել է հանրաքվեով, որին մասնակցել է ընտրության իրավունք ունեցող քաղաքացիների 55,66 տոկոսը, եւ նրա օգտին ձայն է տվել հանրաքվեին մասնակցածների 68,04 տոկոսը: Բայց Դուք չեք նշել, որ սա ընտրական իրավունք ունեցողների ընդհանուր թվի 38 տոկոսն է միայն: Չեք նշել նաեւ, որ մինչ այդ այն ժամանակվա Գերագույն խորհուրդը փոփոխություն կատարեց հանրաքվեի օրենքում եւ որոշումն ընդունված համարելու նշաձողը իջեցրեց մինչեւ ընտրության իրավունք ունեցողների մեկ երրորդը, ավելի վաղ սահմանված կեսի փոխարեն: Արդյունքը եղավ այն, որ ընտրության իրավունք ունեցողների կեսից շատ պակաս ձայներով Սահմանադրությունը համարվեց ընդունված: Աշխարհում այդ կերպ ընդունված այլ սահմանադրություն կա՞, թե՞ ոչ:

– Մենք այստեղ գործ ունենք հստակ իրավաքաղաքական ընթացակարգի հետ: Աշխարհում հանրաքվեով ընդունված սահմանադրությունները երբ վերցնենք, ապա անհամատարբեր մոտեցումներ կան: Նրանք հաշվարկը կատարել են կամ մասնակցողների թվով, կամ ընտրական իրավունք ունեցողների թվով: Իբրեւ մասնագետ կարող եմ ասել, որ մասնակիցների ընդհանուր թվից հաշվարկ կատարելը ավելի ռեալ մոտեցում է: Դա ամեն երկրի ներքին գործն է, ներքին խնդիրը, ինչո՞ւ չէ, նաեւ քաղաքական ուժերի պատասխանատվության հանգամանքն է: Շատ գործոններ կան: Այնպես որ, մեր Սահմանադրության ընդունման լեգիտիմությունը կասկածից դուրս է: Այո, այդպիսի օրինակներ ուրիշների մոտ էլ կան, այն էլ շատ:

– Դուք նշել եք, թե Սահմանադրությունն ամրագրում է, որ քաղաքացին իրավունք ունի կատարելու այն ամենն, ինչ արգելված չէ օրենքով, իսկ պաշտոնատար անձը կարող է կատարել միայն այն, ինչ լիազորված է օրենքով: Բայց ես կարող եմ բերել անչափ շատ օրինակներ, երբ պաշտոնատար անձը վարվում է ճիշտ հակառակ կերպով:

– Նախ ասեմ, որ քաղաքացիների իրավունքների ու ազատությունների գլուխը մեր Սահմանադրության ամենալավ գլուխն է եւ լիովին համապատասխանում է միջազգային ամենաբարձր չափանիշներին: Երկրորդ, Սահմանադրության ձեր հիշատակած վերապահումը սկզբունքային նշանակություն ունի պետական պաշտոնյաների, ընդհանրապես պետական մարմինների գործունեության համար: Իսկ երբ նրանք դեռեւս դուրս են գալիս իրենց լիազորությունների շրջանակներից, ապա դա կոնկրետ կյանքի խնդիր է, կենսակերպի, հոգեբանության, անձի ինքնության եւ հազար ու մի այլ հանգամանքների հետեւանք: Խնդիրն էլ հենց այն է, որ մեր կյանքը համապատասխանեցվի Սահմանադրության բարձր պահանջներին, նրա չափանիշներին: Ժամանակի հարց է, պետականության աստիճանական կայացման հարց: Լավատես լինենք:

– Ձեր գրքում, խոսելով բիպատրիդիզմի (երկքաղաքացիության) մասին, Դուք բերում եք Ռուսաստանի Դաշնության օրենքը եւ նշում, թե նրանք իրենց սահմաններից դուրս միլիոնավոր քաղաքացիներ ունեն եւ դրա հետ կապված բազմաթիվ հիմնահարցեր: Բայց չէ՞ որ մենք էլ Սփյուռքում ապրող միլիոնավոր հայրենակիցներ ունենք: Ինչո՞ւ ռուսների օրինակով մենք էլ սահմանադրորեն չամրագրեցինք բիպատրիդիզմի սկզբունքը:

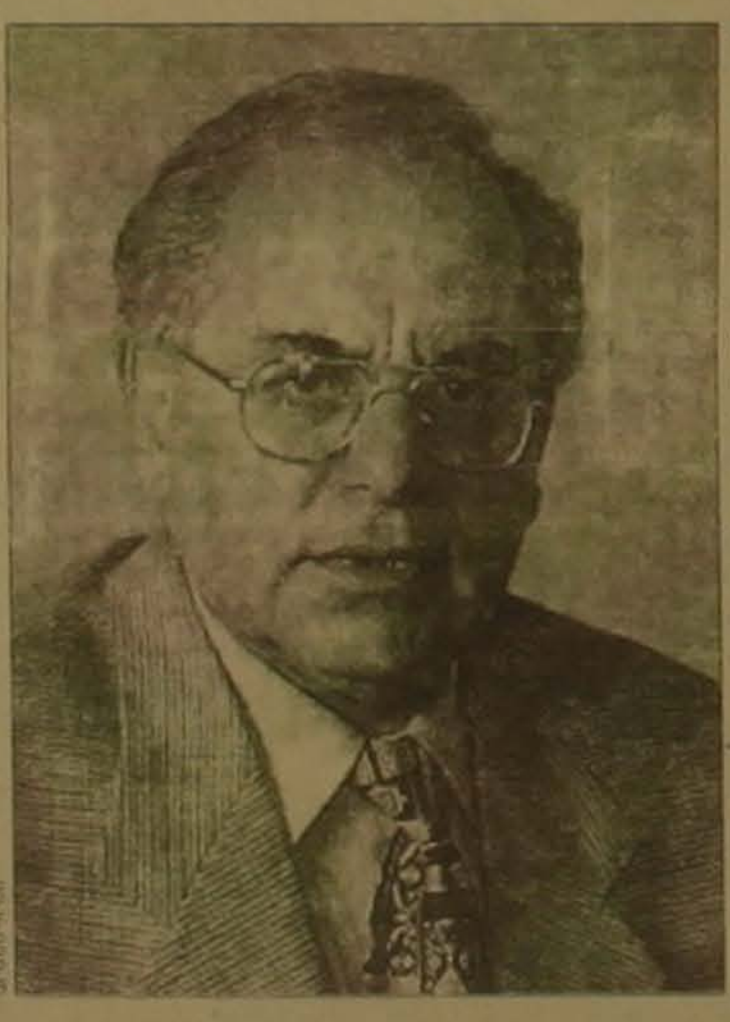

– Երբ սահմանադրական հանձնաժողովում այս նորմը քննարկվում էր, շատ բան ծանր ու թեթեւ արվեց: Ո՞րն է ձեռնտու, որը կարող է նպաստել Հայաստան-Սփյուռք հարաբերությունների ամրապնդմանը: Ռուսաստանի պարագան: Իմ կարծիքով, եւ դա բաժանում են իմ շատ ոլորտ գործընկերներ, նրանց մոտեցումը քաղաքական է: Իրականում այդ սկզբունքը շատ քիչ երկրներ են կիրառում: Եվ թե վերցնենք մեր պարագան, ապա ոչինչ չի խանգարում Սփյուռքի մեր հայրենակիցներին Հայաստանի հետ ունենալու սերտ կապեր: Քաղաքացիության մասին օրենսդրության համաձայն սփյուռքահայը կարող է ստանալ հատուկ կեցության կարգավիճակ Հայաստանում: Փաստորեն նրանք հատուկ անձնագիր են ստանում, այն էլ հանրապետության նախագահի հրամանագրով: Սա վերաբերում է նրանց, ովքեր իրոք կապեր ունեն հայրենիքի հետ, նպաստ են բերում Հայաստանին:

– Ընդդիմադիր մամուլը լի է իրավապահ մարմինների կողմից ապօրինի, առանց դատախազի սանկցիայի մարդկանց ձերբակալելու, խուզարկումների ենթարկելու բազմաթիվ կոնկրետ փաստերի մասնանշումներով: Դա սահմանադրական նորմի կոպիտ խախտում է: Բայց ոչ ոք դրան ուշադրություն չի դարձնում:

– Պետք է տարբերակել ձերբակալումն ու կալանավորումը: Ըստ առայժմ գործող օրենսգրքի հետաքննության մարմինները իրավունք ունեն մինչեւ 72 ժամ տեւողությամբ հանցագործության կատարման մեջ կասկածվող անձին զրկել ազատությունից: Եվ դրա համար դատախազի սանկցիա չի պահանջվում: Մշակվում է նոր օրենսդրություն, որը դեռ չի ընդունվել: Կընդունվի՝ կտեսնենք, թե ինչպիսի նորմ է սահմանված այս դեպքում: Ինչ վերաբերում է ֆիզիկական բռնություններին, ապա երբ այդպիսի փաստեր կան, դրանք քրեական հանցագործություններ են եւ յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում քննություն պետք է կատարվի, իսկ մեղավորը պատժվի:

– Աշխարհի էլ ո՞ր երկրում է գործում այն կարգը, երբ ցույցերի, երթերի, հանրահավաքների անցկացման սահմանադրական իրավունքի իրացման համար դրանց կազմակերպիչները թույլտվության համար դիմում են իշխանության որոշակի մարմինների: Դա, իմ կարծիքով, Սահմանադրության վարկաբեկում է, որովհետեւ դուրս է գալիս, որ սահմանադրական իրավունքի իրացումը կախված է իշխանությունների քմահաճույքից: Ուզենան՝ թույլ կտան, եւ ես կօգտվեմ իմ սահմանադրական իրավունքից, ուզենան՝ թույլ չեն տա, եւ իմ սահմանադրական իրավունքը կդառնա ֆիկցիա:

– Ամենեւին այդպես չէ: Դուք ձեր սահմանադրական իրավունքից ազատորեն օգտվելու իրավունք ունեք, քանի դեռ չեք խանգարում ուրիշներին օգտվելու իրենց իրավունքներից: Ուզում եք ցո՞ւյց տալ, խնդրեմ, բայց այնպես, որ դա չխանգարի ձեր ցույցին չմասնակցողներին, չխախտի երթեւեկությունը, չվտանգի հասարակության անդորրը, կարգուկանոնը: Թույլտվության մեխանիզմները սրա համար են: Երբ սահմանված է ձեր միջոցառման անցկացման տեղը, ժամը, երթուղին եւ, թե դուք չեք խախտել դրանք, ինչքան ուզում եք ցույց արեք: Ընդ որում խոսքը խաղաղ, անզեն ցույցերի եւ այլ միջոցառումների մասին է: Թույլտվական այս համակարգը գործում է աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում: Դա ոչ մի կապ չունի իշխանության կամայականության հետ: Ի վերջո, երբ կամայականություն կա, միջոցառման կազմակերպիչները կարող են դատի տալ իշխանության տվյալ մարմնին կամ պաշտոնատարին, գանգատարկել մերժման նրանց որոշումները:

– Անդրադառնանք արժանավայել կյանքով ապրելու սահմանադրական իրավունքին: Երբ պետության մեջ նվազագույն աշխատավարձը 1000 դրամ է սահմանված, երբ կառավարությունը համառորեն չի ուզում հրապարակել սպառման նվազագույն զամբյուղի ցուցանիշները եւ նվազագույն աշխատավարձերը, կենսաթոշակներն ու նպաստները չի համապատասխանեցնում դրան, երբ բնակչության ճնշող մեծամասնությունը ապրում է աղքատության սահմանագծից ցածր կենսամակարդակով, ի՞նչ խոսք կարող է լինել արժանավայել կյանքով ապրելու սահմանադրական իրավունքի մասին:

– Լիովին համաձայն եմ: Սահմանադրական այդ իրավունքը մեզանում լիովին չի կենսագործվում: Ինչպես նաեւ, ի դեպ, այլ իրավունքներ, այլ նորմեր: Բայց ես ասացի, չէ՞, որ Սահմանադրությունը ընդունելուն պես ամեն ինչ իր տեղը չի ընկնում: Այն ոչ միայն գործող հիմնական օրենք է, այլեւ նպատակ: Տեւական ժամանակաշրջանի համար նախատեսված նպատակ: Եվ մեծ, ազնիվ նպատակ: Մեր խնդիրն էլ այսօր ազգովին հենց այն է, որ անդադրում ջանանք, որպեսզի Սահմանադրության մեջ ամրագրված նորմերը դառնան իրականություն: Լրիվ ծավալով եւ որքան շուտ, այնքան լավ: Իմ գիրքը հենց դրա համար է գրվել, այդ երջանիկ պահը ժամ առաջ մոտեցնելու նպատակին ծառայելու համար է գրվել:

Հարցազրույցը վարեց
ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

Մայիսի 15-ին թուրքական զինված ուժերը ներխուժեցին Հյուսիսային Իրաք: Սա նրանց առաջին ներխուժումը չէ, ըստ երեւույթին ոչ էլ վերջինն է լինելու: Ուրեմն կարելի է ասել, որ ռազմական գործողությունների ծավալումը Իրաքի հյուսիսում թուրքական զինված ուժերի համար սովորական երեւույթ է դարձել: Անսովո- հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Թուրքիան PKK-ին որպես զոհ հարածորեն ծառայեցնում է իր քաղաքական նպատակներին: Ընդ որում ծառայեցման հարցում նրան հաջողվում է ստանալ Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության աջակցությունը: Նա այդ աջակցությամբ արդարացնելով հանդերձ ընդդեմ PKK-ի ծավալվող ռազմա- նաեւ, թե Թուրքիան երբ է պատրաստվում իր զորքերը դուրս բերել Իրաքի հյուսիսից: Գլխավոր շտաբի ներկայացուցիչները այդ հարցին խուսափողական պատասխան են տալիս ասելով «երբ առաջադրանքը կատարվի»:

Դժվար է ասել կկատարվի, թե ոչ: Ավելի քան դժվար է որոշել, թե Թուրքիան Հյուսիսային Իրաքում գերտերություն է, իսկ նման կարգավիճակի պետությունը միակողմանի զիջումներ չի կատարում: Ահա փոխարենը ԱՄՆ-ի Սենատը վավերացրեց Եվրոպայում սովորական սպառազինությունների կրճատման պայմանագրի մեջ մտցված փոփոխությունները: Դրանք մեծապես վերաբերում են Անդրկովկասին: Այլ կերպ ասած, Սենատը վավե-

ՆԵՐԽՈՒԺՈՒՄ

PKK-ի հենակետերը վերջնականապես ոչնչացնելը ձեռնտու չէ Թուրքիային

...ը պարզապես դրանց աննախադեպ չափերն են: Հիրավի, Թուրքիան ավելի քան 50 հազար զինծառայողի, շուրջ 300 միավոր զրահատեխնիկայի, մեծ քանակությամբ ռմբակոծիչների եւ կործանիչ ուղղաթիռների ներգրավմամբ վերջին տարիների ռազմական խոշորագույն գործողություններն է իրականացնում Հյուսիսային Իրաքում: Ընդ որում, գործողություններին թուրքական զինված ուժերի կողքին մասնակցում են նաեւ Իրաքյան Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության զինված ջոկատները Մասուդ Բարզանիի գլխավորությամբ: Սա նույնպես աննախադեպ է: Թեեւ Բարզանիի կուսակցությունը հաճախակի է ընդհարվել Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության PKK-ի հետ, բայց եւ այնպես ընդհարումներում երբեւէ Անկարայի մոտիվներով չի առաջնորդվել: Պաշտոնական Անկարան, որպես կանոն թուրքական զինված ուժերի ներխուժումը Հյուսիսային Իրաք պատճառաբանում է այդ տարածքում PKK-ի ռազմական հենակետերի առկայությամբ, որոնք, ըստ նրա, ոչ միայն սպառնում են Թուրքիայի անվտանգությանը, այլեւ լուրջ խոչընդոտ են ստեղծում քրդական ինքնավարության կայացման ճանապարհին:

Հյուսիսային Իրաք թուրքական զինված ուժերի անընդմեջ ներխուժումների ու այդ տարածքում ռազմական գործողությունների իրականացման պատճառաբանությունը կան գործողությունները, միաժամանակ նրա դեմ է դուրս բերում քրդերի մեկ այլ կազմակերպության եւ լրջորեն պառակտում է քրդական քաղաքական ուժերին: Այլ կերպ ասած, PKK-ն որպես Թուրքիայի անվտանգության սպառնալիք, Անկարայի կողմից վեր է ածվում պառակտման միջոցի: Իսկ պառակտվածությունը քրդերի համար հազիվ թե լավ ուղեկից լինի Իրաքի հյուսիսում ինքնավարության կայացման ճանապարհին:

Համենայնդեպս, ռազմական գործողությունները շարունակվում են: Այդ գործողություններում թուրքական զինված ուժերին շարունակում են աջակցել Բարզանիի ջոկատները: Մայիսի 20-ի տվյալներով, ինչպես այդ մասին նշեց թուրքական «Յենի Յուզըլ» թերթը նույն օրվա համարում, վերջիններս վերահսկողություն են հաստատել Էրբիլի վրա դուրս մղելով այնտեղից PKK-ականներին: Ինչ վերաբերում է թուրքական զինված ուժերին, ապա նրանք գլխավոր շտաբի տվյալներով հաջողությամբ կատարում են առաջադրանքը: Մայիսի 20-ի երեկոյան գլխավոր շտաբը թուրքական հեռուստատեսությամբ հայտարարեց, որ գործողությունների ընթացքում հաջողվել է չեզոքացնել 1239 PKK-ականի, որոնցից 1088-ը սպանվել են, 136-ը վիրավորվել եւ 15 մարդ գերի հանձնվել: Ինչ վերաբերում է PKK-ի ռազմական հենակետերին, գլխավոր շտաբը դրանց ոչնչացման ստույգ թիվը չհաղորդեց: Հայտնի չէ PKK-ի ռազմական հենակետերի ոչնչացման նպատակ է հետապնդում: Ոչնչացնել հենակետերը նրա տեսանկյունից նշանակում է հիմնականում զրկել Հյուսիսային Իրաք զորք մտցնելու պատճառաբանությունից: Ահա թե ինչու թուրքական զինված ուժերի անընդմեջ ներխուժման լայնածավալ ռազմական գործողությունների պայմաններում PKK-ն շարունակում է պահպանել իր հենակետերը: Համեմատական կարգով նշենք, որ այդ հենակետերում տեղակայված PKK-ի ջոկատների թիվը, ըստ թուրք ռազմական դիտորդների, կազմում է շուրջ 3500 մարդ: Նույն դիտորդների տվյալներով թուրքական զորքերի թվակազմը, որոնք վերջին տարիներին ներխուժել են Հյուսիսային Իրաք, եղել է 37-40 հազարի սահմաններում:

Թեեւ թուրքական զինված ուժերի ռազմական գործողությունները Հյուսիսային Իրաքում չեն հանգեցրել PKK-ի հենակետերի ոչնչացմանը, բայց եւ այնպես շնորհիվ դրանց Թուրքիան իր ռազմական ներկայությունն է ամրապնդել այդ տարածքում: Իսկ դա խիստ կարեւոր է Իսրայելի անվտանգության ապահովման առումով եւս ԱՄՆ-ի նախաձեռնությամբ ԽՍՀՄ-ի փլուզումից զուգընթաց Միջին Արեւելքում հաստատված ռազմական հավասարակշռության առումով: Ինչպես հայտնի է, Ռուսաստանը վերջերս ՆԱՏՕ-ի ծավալման հարցում զիջեց ԱՄՆ-ին: Մինչդեռ նա րացնելով դրանք Անդրկովկասը միանշանակ ճանաչեց ռուսական գերազդեցության տարածք: Փաստորեն Սենատի կողմից ակամա նախադրյալներ ստեղծվեցին Մոսկվայի համար, որպեսզի վերջինս ընդլայնի իր երբեմնի ազդեցությունը Միջին Արեւելքի երկրներում վերականգնելու հնարավորությունները: Այդ երկրների մեջ առանձնակի տեղ ունեն Իրաքն ու Սիրիան: Այս առումով պատահական չէ թուրք-իրաքյան համագործակցության շեշտակի ամրապնդումը ռազմական բնագավառում: Բոլորովին պատահական չէ այն սպառնալիքը, ինչին համագործակցության պատճառով ենթարկվում են Սիրիան եւ Իրաքը: Խոսքը տվյալ դեպքում ռազմական անմիջական սպառնալիքին չի վերաբերում, այլ Մոսկվայի հետ փոխհարաբերությունները զարգացնելու վերջիններիս հակումները չափավորելու մասին է: Թուրքական զինված ուժերի անընդմեջ ներխուժումները Հյուսիսային Իրաք որպես մասնավոր սպառնալիք ոչ միայն [illegible] Սիրիայի համար: Թեեւ դրանով էլ Թուրքիան ծառայում է Ռուսաստանի հնարավոր ներթափանցումը Միջին Արեւելք կանխելու նպատակին, դրանով էլ թերեւս նպաստում է հետխորհրդային երկրներում ստեղծված ռազմական հավասարակշռության պահպանմանը:

ՏԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ըստ Եգոր Ստրոեւի երկրի տրոհման վտանգը չափազանցված չէ

ՎՈՐՈՆԵԺ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի տրոհման վտանգի մասին արտահայտությունները, Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդի նախագահ Եգոր Ստրոեւի կարծիքով, չափազանցված չեն: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Դաշնության խորհրդի նախագահի խոսքերով ասած, դա կարող է առանձնապես մտահոգիչ լինել Թաթարստանի նախագահ Մինթիմեր Շայմիեւի այն հայտարարությունից հետո, որ «եթե Բելառուսի հետ Միությունը կայանա, ապա Թաթարստանը զգալիորեն ավելի շատ լիազորություններ կպահանջի, քան այժմ»: Թաթարստանի լիազորություններն առանց այդ էլ ավելին են, քան Ռուսաստանի Դաշնության մյուս սուբյեկտներինը, նշել է Եգոր Ստրոեւը: Ազգային հանրապետությունների պահանջները հաշվի չառնել չի կարելի, ընդգծել է նա: Բայց Դաշնության սուբյեկտների հավասարության համար նախ եւ առաջ անհրաժեշտ է «հավասարեցնել տնտեսական հարաբերությունները»:

Զինծառայողների հացադուլ ընդդեմ ռոճիկների ուշացման

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի ռազմաօդային ուժերի ռազմափոխադրական ավիացիայի գնդերից մեկի զինծառայողները հացադուլ են հայտարարել ի նշան բողոքի ռոճիկների վճարումն ուշացնելու դեմ: Ինչպես հաղորդել է «ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ»-ը, հացադուլ են հայտարարել կապիտան Ալեքսանդր Իվանովը եւ ավագ լեյտենանտ Ալեքսանդր Շչերբակովը: Նրանք ծառայում են Նովգորոդի մարզի Կրեչեվիցիում տեղաբաշխված գնդում: Երիտասարդ սպաների հացադուլը պաշտպանել են գնդի եւս 30 զինծառայողներ:

Եգիպտոս. Ղպտիները արհամարհված

Արդեն վաղուց Եգիպտոսի ղպտիները տրտնջում են Արեւմուտքի կողմից արհամարհված լինելու պատճառով, քանզի վերջինս հետաքրքրվում է միայն Լիբանանի քրիստոնյաներով: Բայց այս վիճակը փոքր-ինչ փոխվեց Մայրու երկրի քաղաքացիական պատերազմի ավարտից եւ Նեղոսի ափերին Եգիպտոսի կառավարության ու զինյալ իսլամականների միջեւ կատաղի դիմակայության սկզբից ի վեր: Իսլամ «արմատականները» գնալով բազմապատկում են մահափորձերը երկրի քրիստոնյա համայնքի անդամների դեմ, որն արդեն մեծ գին է վճարել. 120 սպանված 1992 թ.-ից հետո: Վերջին ամենաարյունալի գրոհների շարքից արժե հիշատակել 1997-ի փետրվարին եկեղեցում 9 ղպտիների սպանությունը եւ Քենեհ գավառի մի գյուղում հաջորդ ամսին նաեւ 9 հոգու գնդակահարման դեպքը: «Մեզ վրա գրոհելը կնշանակի հարցականի տակ դնել պետության հեղինակությունը: Դա նույնն է, թե գրոհել որեւէ ոստիկանական պահակակետ», ամփոփում է մի քահանա վերին Եգիպտոսից: Ղպտիները, որոնք պետության կամ եկեղեցու տվյալներով կազմում են երկրի ազգաբնակչության 7-15 տոկոսը, ներկայացնում են Միջին Արեւելքի ամենաբազմաքանակ համայնքը: Ըստ ավանդույթի մ.թ. 42 թվականին Սուրբ Մարկոսի ձեռամբ հիմնված Ղպտի եկեղեցին (ղպտի նշանակում է եգիպտական եւ

դ (ի) ոչ-ական) խզեց կապը ուղղափառ եկեղեցու հետ 5-րդ դարում: Այն ունի իր սեփական արարողությունները եւ պատրիարքը: 74-ամյա Շենուդա 3-րդը «գահակալում է» 1971 թ.-ից: Սակայն նրան չի հաջողվում կասեցնել ղպտի համայնքի դանդաղ «փարկազրկումը»: Ընդհակառակը, վերջին քսան տարիներին տեղի է ունենում եգիպտական հասարակության ուժգին վերաիսլամացում եւ գնալով ատելի են դառնում դպրոցական մարմիններում, համալսարաններում եւ ձեռներեցության ոլորտում գործադրվող անբավի խալածանքները: Դարասկզբին անկախության պայքարին որդեգրված ղպտիական ընտրախավը դուրս է մղվել քաղաքական կյանքից: ՄԱԿ-ի նախորդ նախագահն է միայն, որին հաջողվեց բացառություն կազմել: «Մենք դարձել ենք երկրորդ կարգի քաղաքացիներ», խոստովանում է քաղաքաշինարար եւ նախկին պատգամավոր Միլադ Հաննան:

Եգիպտոսի կառավարությունը, որը դաժանորեն ճնշում է իսլամականներին, գործնականում «ավելի մահմեդական է», քան հենց բուն իսլամականները, հավաստիացնում է «Էֆոյրեւս» հանդեսը: Բավական է բերել մի օրինակ. այն ժամանակ, երբ մզկիթների շինարարությունը ազատորեն թույլատրված է, մի եկեղեցու կառուցման թույլտվությունը հանձնված է երկրի նախագահի հայեցողությանը: Եվ այդ թույլտվությունը որպես կանոն խափանվում է բյուրոկրատական լաբիրինթոսում: Եվ ահա այսօրինակ իրավիճակում ղպտի երիտասարդությունը զանգվածաբար արտագաղթում է: Արդյունքում Հյուսիսային Ամերիկան ավելի շատ ղպտիների է ապաստան տալիս, քան... Կահիրեն:

Ա. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Խորհրդարանական ընտրությունները Ֆրանսիայում

Համաձայն վերջերս անցկացված հարցման, ֆրանսիացիների 48 տոկոսը պաշտպանում է աջ թեւը, իսկ 38 տոկոսը՝ ձախը: Ինչ վերաբերում է տնտեսական քաղաքականությանը, ապա ֆրանսիացիների 45 տոկոսի համար առավել վստահություն են ներշնչում սոցիալիստական կուսակցության մշակած ծրագրերը, ապա դեմոկրատներինը (42 տոկոս), հանրապետականներինը (41 տոկոս) եւ կոմունիստներինը (28 տոկոս): «ԼԻԲԵՐԱՍԻՈՆ»

Կուբան ճանաչեց Զաիրի նոր կառավարությունը

ՀԱՎԱՆԱ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կուբան ճանաչել է Լորան Դեզիրե Կաբիլայի գլխավորած Զաիրի նոր կառավարությունը: Կուբայի կառավարությունը, ասված է երկրի արտգործնախարարության հայտարարության մեջ, առանձնահատուկ ուշադրությամբ է հետեւել Զաիրի իրադարձությունների զարգացմանը, որոնք ավարտվել են Կոնգոյի ժողովրդավարական Հանրապետության հռչակմամբ եւ նոր կառավարության ստեղծմամբ: Կուբան ցանկանում է, որ այս աֆրիկյան երկրում տիրեն խաղաղություն եւ կայունություն՝ անհրաժեշտ նախադրյալներ նրա ժողովրդի կողմից արդարացի եւ բարգավաճող հասարակության կառուցման համար:

Անկարան համարվում է հերոինի մայրաքաղաք

Ըստ Փարիզում հրատարակվող «Յառաջ» օրաթերթի լրատվության, Անկարան համարվում է հերոինի մայրաքաղաքը: Գերմանական իշխանությունները, նշվում է լրատվության մեջ, պատասխանելով գերմանացի կանաչների հարցերին հայտնել են, որ Եվրոպայում առգրավված հերոինի 60-90 տոկոսը ոչ միայն Անկարայից է անցնում, այլ այնտեղից սկիզբ առնում: Հունվար ամսին գերմանական արդարադատությունը թմրանյութերի օգտագործման համար բանտարկված երեք հանցագործների (մի թուրք, մի իտալացի եւ մի բելգիացի) դատավարության ընթացքում նշել էր արտաքին գործերի նախարարուհի Թանսու Չիլլերի անունը, որ աչք է փակում այդ հարցում: Նման մեղադրանքներ է ներկայացրել նաեւ Մեծ Բրիտանիայի ներքին գործերի փոխնախարարը, պնդելով, որ թուրք կառավարության որոշ անդամներ եւ ոստիկանությունը դեր ունեն թմրանյութերի տարածման գործում:

ԱԶԳ

Մշակույթ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Ղարաբաղը հրաշք երկիր է»

Ասում են ռուսական էստրադայի աստղերը

Ինչպես հայտնի է, Շուշիի ազատագրման 5-րդ եւ ֆաշիզմի նկատմամբ հաղթանակի 52-րդ տարեդարձների առթիվ կազմակերպված տոնակատարությունների, մասնավորապես «Արցախյան գարուն-97» փառատոնի շրջանակներում Լեռնային Ղարաբաղ էին ժամանել ռուսական էստրադայի աստղեր Տատյանա Օվսիենկոն, Ալեքսանդր Սերովը, Տատյանա Մարկովան, Իգոր Սարուխանովը եւ այլք: Նման ծավալի միջոցառում Ղարաբաղում առաջին անգամ էր կազմակերպվել: Մայիսի 6-15-ը էստրադային արվեստի ԼՂՀ երկրպագուները բախտ ունեցան լսելու ՌԴ-ից ժամանած «Վոստոկ» համույթին, երգչուհիներ Նատալյա Սենչուկովային, Վիկա Ցիգանովային, Սերգեյ Կռիլովին: Մեկնելուց առաջ ՌԴ էստրադային երգիչները իրենց ելույթներում, հանրատեսության լրատվամիջոցներում պատմեցին իրենց տպավորությունների մասին:

Սերգեյ Կռիլով. «Սա իմ լավագույն համերգներից մեկն եմ համարում: Առաջին տպավորությունն այն է, որ ղարաբաղցիները արվեստասեր են: Թող ոչինչ չմթագնի ձեր պայծառ աչքերը: Համերգից հետո ծաղիկներ դրեցի Շուշիի մատույցներում խփված տանկ-հուշարձանի պատվանդանին... Ամեն մի ֆանտազիա ռեալ է, երազելը մեծագույն հատկանիշ է: Համոզվեցի, որ հայերն էլ երազող ժողովուրդ են: Ապշեցնում է Ղարաբաղի բնության գեղեցկությունը: Ղարաբաղը հրաշք երկիր է, տարին ձեզ համար թող արգասաբեր լինի, խաղաղ ու բերքառատ եւ թող ձեր կյանքում ազատությունը երբեք չկորչի, սա իմ մաղթանքն է ղարաբաղցիներին»:

Նատալյա Սենչուկովա. «Ձեր հրաշք երկրի մասին ինձ պատմել են մինչ այստեղ գալը, եւ իմ տեսածը պատկերացրածիցս ավելին է: Չքնաղ բնություն ունեք, հրաշալի մարդիկ՝ տաք սրտերով: Թող ղարաբաղցիները միշտ հաղթանակ տոնեն, թող կյանքը ձեզ համար գեղեցիկ լինի, տխրելու առիթներ չունենաք»:

Վիկա Ցիգանովա. «Ղարաբաղում ես տեսա կենսական լավատեսություն, որն այնքան անհրաժեշտ է բնականոն կյանքի համար: Մարզադաշտում ղարաբաղցիների ջերմ վերաբերմունքը ստիպեց ինձ երգելու արտակարգ ոգեւորությամբ: Արեւային Արցախից իմ «Ռուսական աստղ» նվագախմբի հետ մեզ հետ կտանենք արեւային էներգիա: Հյուրասեր, բաց, բարի մարդիկ են ապրում այստեղ, հոգու լայնությամբ նման են ռուսներին: Թող ձեր տրամադրությունը միշտ լինի այսպես տոնական»:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

«Տարվա ուսուցիչ» մրցանակներ 55 ուսուցիչների

Հայ օգնության միության սահմանած «Տարվա ուսուցիչ» կոչմանն այս տարի արժանացել են հանրապետության 55 ուսուցիչներ: Մրցանակների հանձնումը տեղի ունեցավ երեկ Երգի պետական թատրոնում: ՀՕՄ-ի Հայաստանի շրջանային վարչության ատենապետուհի Ալվարդ Պետրոսյանը միջոցառման մասնակիցներին տեղեկացրեց, որ այս տարի մրցույթին մասնակցել են 2000 ուսուցիչներ: ՀՕՄ-ի ու նախարարության համատեղ հանձնախումբը մրցույթի պահանջները բավարարած 55 ուսուցիչներից 15-ին շնորհել է առաջին կարգի մրցանակ 100 դոլար դրամական պարգեւով, 20 ուսուցիչների երկրորդ կարգի մրցանակ եւ 75 դոլար պարգեւ, 20 ուսուցիչների երրորդ կարգի մրցանակ եւ 50 դոլար պարգեւ:

Ուսուցիչներին շնորհավորեցին եւ պատվոգրեր ու նվերներ հանձնեցին ՀՀ կրթության ու գիտության նախարար Արտաշես Պետրոսյանը, ՀՀ կառավարության մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովի աշխատանքային խմբի ղեկավար Ֆրիդրիխ Բաղեյանը, ՀՕՄ-ի կենտրոնական վարչության ատենապետուհի Վանուհի Իսաջանյանը եւ վարչության անդամ Արփի Չարխուդյանը:

«Ես երախտագիտությամբ եմ հանձնելու ՀՕՄ-ի «Տարվա ուսուցիչ» մրցանակը ու սիրով երրորդ անգամ օգնում է մեզ իրագործելու ՀՀ կրթության ու գիտության նախարարությունը: Մենք գիտենք, թե որքան նվազ է այս փոքրիկ տոնը ձեր անսահման հոգսերի, տառապանքի, դժվարությունների բեռը թեթեւացնելու համար, սակայն հավատացեք, ի խորոց սրտի է արված: Եվ գիտենք, որ առանց այս ամենի էլ դուք շարունակելու եք լույսի մշակի ձեր երթը ի շահ մեր երկրի այսօրվա ու վաղվա Տերերի՝ մեր զավակների: Վստահությամբ եմ ասում այս շքեղ բառերը, որովհետեւ ինքս ուսուցիչ եմ եւ գիտեմ, թե ինչպիսի դժվար երջանկություն է կրել այդ կոչումը: Ես հաճույքով եմ ասում այս շքեղ բառերը, որովհետեւ ես ուսուցիչս շատ լավ գիտեմ, թե լույսի համեստ մշակներս որքան դժվար եւ որքան քիչ ենք շփացած ամենօրյա ուշադրությունից եւ չենք էլ սպասում դրան», իր շնորհավորանքի խոսքում հայտնեց ՀՕՄ-ի կենտրոնական վարչության ատենապետուհին:

Ուսուցիչների համար համերգային գեղեցիկ ծրագիր էր պատրաստել Երգի պետական թատրոնը: Խմբային ու անհատական կատարումներով հանդես եկան թատրոնի գրեթե բոլոր մենակատարները մաեստրո Արթուր Գրիգորյանի գլխավորությամբ:

Ս. Պ.

Լուսանկարների ցուցահանդես Թումանյանի տուն-թանգարանում

Վաղը մայիսի 23-ին ժամը 17.00-ին Հ. Թումանյանի տուն-թանգարանում կբացվի «Դիմանկարներ վերադարձի» ցուցահանդեսը, որի կազմակերպիչն է Հայաստանի այլընտրանքային կրթության եւ արվեստի կենտրոնը: Տարբեր տարիներին արված լուսանկարները ընդգրկում են Հայաստանի պատմության ետերկրաշարժային ժամանակահատվածը, ներկայացնելով սովորական մարդու անձնական դրաման:

Ցուցահանդեսը կտեւի մինչեւ մայիսի 30-ը:

Ա. Դ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Դասընթացներ նորածինների խնամքի մասին

Այսօրվանից սկսած մինչեւ մայիսի 28-ը պերինատոլոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի հանրապետական կենտրոնում կանցկացվի նվազ քաշով երեխաների խնամքի եւ կրծքով կերակրմանը վերաբերող եռօրյա 2 դասընթաց, որին կմասնակցեն 50 նորածնագետներ: Դասընթացները կվարեն առաջնակարգ մասնագետներ ԱՄՆ-ից դոկտ. Ռիչարդ Շանցլերը Բայլորի բժշկական քոլեջից (Հյուստոն) եւ դոկտ. Նենսի Փաուերսը Ուելսի բժշկական կենտրոնի (Կոլումբիա) լակտացիոն ծառայությունից: Պարապմունքները կանցկացնեն նաեւ ՀՀ առողջապահության նախարարության մասնագետները, որոնք 1997 թ. փետրվար-մարտ ամիսներին Կալիֆոռնիայի Սան Դիեգո քաղաքում կրծքով կերակրման (լակտացիայի) դասընթացների ավարտից հետո մշակել են նվազ քաշով նորածինների խնամքի ազգային քաղաքականություն: Դասընթացների անցկացումը իրականացվում է Հոլանդիայի կառավարության ֆինանսավորմամբ 1996 թ. դեկտեմբերի 11-ին հաստատված «Նվազ քաշով նորածինների խնամքի եւ կրծքով կերակրելու ծրագրի» սահմաններում: ՀՀ առողջապահության նախարարության, Հոլանդիայի ԱԳՆ, «Ազնավուրը Հայաստանին» (Ֆրանսիա), «Ուել Սթարթ Ինթերնեշնըլ» (ԱՄՆ) հասարակական կազմակերպությունների եւ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի համագործակցության մասին համաձայնագրի շրջանակներում:

Ա. Գ.

Նմանակում Կուրտ Կոբեյնին

Մայիսի 14-ին Ֆրանսիայի հյուսիսում գրանցվեց ինքնասպանության 2 դեպք: 13 տարեկան Օրելին եւ Վալենտինը որոշեցին հետեւել իրենց կուռքի՝ «Նիրվանա» խմբի ղեկավար Կուրտ Կոբեյնի օրինակին (ինքնասպան է եղել 1994 թ.): Պարզվում է, որ նման ցանկություն աղջիկները հայտնել էին շատ վաղուց, բայց ամեն անգամ ընկերուհիները նրանց ետ էին պահել: Չորեքշաբթի օրը դասարանի աղջիկները հավաքվել են Վալենտինի տանը: Նորից քննարկվել է ողբերգական «նախագիծը»: Ժամը 17-ին ընկերուհիները թողնում են Օրելին եւ Վալենտինին ու դուրս գալիս տնից: Երբ մի ժամ հետո նրանք վերադառնում են, երկու աղջիկներին գտնում են անկենդան: Քաղաքի բնակիչները ցնցված են: Նրանցից շատերը նույնիսկ չեն լսել «Նիրվանայի» մասին: Հարցաքննման ժամանակ աղջիկների ընկերուհիները հաստատեցին, որ Օրելը եւ Վալենտինը ինքնամոռաց կերպով պաշտում էին Կուրտ Կոբեյնին: Ինքնասպանության նման դեպքեր արդեն գրանցվել են Իտալիայում, Լիբանանում, ԱՄՆ-ում: Հիմքը նույնն է՝ նմանակում Կուրտ Կոբեյնին:

«ԼԻԲԵՐԱՍՅՈՆ»
Պատրաստեց Ի. ՇԱՔՈՅԱՆԸ

ԱՄՆ

«Էլիբեկյանների արվեստը» Բոստոնում

3 սերունդ ներկայացնող ցուցահանդեսը բացվեց մայիսի 18-ին

Ուոթերթաունի (ԱՄՆ) «Ամերիկայի հայկական գրադարանի եւ թանգարանի» (ԱՀԹԳ) շենքի ժամանակակից արվեստի պատկերասրահում մայիսի 18-ին բացվել է «Էլիբեկյանների արվեստը» խորագրով մի հետաքրքիր ցուցահանդես, որը հնարավորություն է տալու Բոստոնի հայկական (եւ ոչ միայն) մեծ համայնքին առնչվելու այդ տաղանդավոր գերդաստանի եզակի արվեստի ստեղծագործությունների հետ: Ներկայացված են գերդաստանի ավագագույն ներկայացուցիչ Վաղարշակ Էլիբեկյանի, նրա երկու որդիների՝ Հենրիի եւ Ռոբերտի, ինչպես նաեւ թոռան՝ Արեգի ինքնատիպ գործերը: Հաղորդելով այս մասին՝ «Արմինյըն միրոր սփեքթեյթոր» շաբաթաթերթն ավելացնում է, որ եթե Վաղարշակ Էլիբեկյանի նկարները պատկերում են Թիֆլիսի անցյալն իր գունագեղ փողոցներով, մարդկանցով ու զգեստներով եւ արտացոլում անցած-գնացած ժամանակներն ու ապրելաձեւը, ապա Հենրիի նկարներն իրենց մեջ միահյուսում են ֆիգուրատիվ եւ դեկորատիվ ոճերի տարրեր եւ նմանվում են աբստրակտ էքսպրեսիոնիզմին: Ռոբերտը գուցե ընտանիքի ամենադինամիկ եւ ամենաարգասավոր նկարիչն է, որն ստեղծել է խիստ ինքնուրույն ոճ, որտեղ նկատելի են պոյնտիլիզմի եւ սիմվոլիզմի տարրեր: Իսկ Արեգի կտավներում իշխում են ռեալիզմն ու իմպրեսիոնիզմը:

Ցուցահանդեսը գործելու է մինչեւ հունիսի 8-ը:

Հ. Ծ.

ՖՐԱՆՍԻԱ

Կառվարենցի երաժշտությունը՝ կոմպակտ ձայնասկավառակով

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը հայտնում է, որ սահմանափակ քանակությամբ (2000 հատ) Ֆրանսիայում հրապարակ է հանված մի նոր կոմպակտ ձայնասկավառակ (CD), որի վրա ամփոփված են ճանաչված երգահան Ժորժ (Տիրան) Կառվարենցի շարժանկարային երաժշտության 31 հայտնի գործերը՝ առնված հետեւյալ ֆիլմերից՝ «Փարիզը օգոստոսին», «Փարիզեցիները», «Հաճախորդի գլուխը», «Մարդը Ստամբուլից», «Փոստատարը գնում է պատերազմ», «Որոնեցեք կուռքին», «Դաջվածքը», «Փոխարքան կարգի է բերում իր հաշիվները», «Ինչպես հաջողության հասնել սիրո մեջ» եւ «Լաս Վեգասի տղամարդիկ»:

Կառվարենցը ծնվել է 1932-ին, Աթենքում: Որդին է բանաստեղծ եւ երաժիշտ Գեւորգ Կառվարենցի: Շառլ Ազնավուրի բանաստեղծությունների տեքստերով ստեղծել է «Եվ սակայն», «Ժամադրություն Բրազիլիայում», «Նրանք ընկան» եւ այլ երգեր: Նրա մի շարք երգերի առաջին մեկնաբաններն են եղել Սիլվի Վարդանը, Դալիդան, Մորիս Շեւալիեն, Ջոնի Հոլիդեյը եւ Միրեյ Մաթյեն:

Ներկա ձայնասկավառակը հիանալի ծաղկաքաղ է նրա հուզական աշխարհի եւ նուրբ երաժշտական տաղանդի:

Հ. Ծ.

ԵՐԵՎԱՆ

Բացվեց Նելլի Ասատրյանի գրաֆիկական աշխատանքների առաջին անհատականը

Հայաստանի նկարիչների միությունում բացվել է Նելլի Ասատրյանի գրաֆիկական աշխատանքների առաջին անհատական ցուցահանդեսը: Նելլի Ասատրյանը գոբելենագործ է. նրա գոբելենի ցուցահանդեսները բացվել են ոչ միայն մեզ մոտ, այլեւ արտասահմանում: Նա նաեւ գոբելենի միջազգային սիմպոզիումների մասնակից է:

Այս ցուցահանդեսում ներկայացված գրաֆիկական աշխատանքները վերջին երեք տարիներին են ստեղծվել, որոնք հիմնականում քրոջ Անահիտ Ասատրյանի «Կաթիլ առ կաթիլ» բանաստեղծությունների ժողովածուի թեմաներով են:

Սեւ-սպիտակ եւ գունավոր աշխատանքներում նկարչուհու մեկնաբանություններն են ու զգացողությունները: Նկարներում հստակորեն արտացոլված է մարդու երկատվածությունը, կյանքի հակասականությունը («Երկու ծնունդ», «Ես երկատված»), չարի եւ բարու միասնությունը («Երկու խորհուրդ», «Պաշտ երկու կողմում»):

«Ներկայացում» անունով երկու նկար կա, որտեղ մարդկանց ոտքերը շղթայված են: Ներկայացումն ունի իր կանոնները, որոնք նկարչուհին արտահայտել է շղթաներով: Շղթայակապ է նաեւ ծաղրածուն «Ծաղրածու» նկարում, որը թվում է, թե պետք է ամենաազատը լիներ եւ միշտ ճշմարտությունն ասեր:

Ցուցահանդեսում մեծ տեղ են գրավում աստվածաշնչյան թեմաները: Ինքնությանը հասնելու համար մարդը պատրաստված է դեմ առ դեմ կանգնել չարի դիմաց (խնձոր եւ օձ հարաբերությունների յուրօրինակ մեկնաբանությամբ «Ադամախնձոր», «Ադամ եւ Եվա»): Աստվածաշնչյան թեմաներով են գրված նաեւ «Մատնություն», «Աշխարհի ծնունդը», «Սուրբ կնունք», «Երեք յուղաբեր կանայք» աշխատանքները: Չարը միշտ մեր կողքին է, այն միշտ կա անկախ ամեն ինչից («Չարի սաղմը»): Այս նախազգուշացումն է արտահայտված նկարներում, քանզի բարին մենք զգում եւ տեսնում ենք միայն նրան հակադիր տեսնելով:

«Դեպի արմատները» նկարում կտրված ծառի կոճղն է, որի արմատները սակայն շատ խորն են, եւ որոնց մարդկային մարմիններ են միահյուսված, ծառը դեռ ապրում է...

Ցուցահանդեսը կտեւի մինչեւ շաբաթվա վերջ:

Ա. Մ.

ԱԶԳ

մարզական

ՀԵՌԱՆԱԼԻՍ ՇՐՋՎԻՐ

Լուիս վան Գաալ. «Գերեզմանից հարություն չեմ առնի»

«Այաքսի» մարզիչը հեռացավ, բայց վերադառնալ չի խոստանում

«Այաքսի» փառավոր պատմությունում շրջվեց հերթական էջը, որը սկսվեց 1991 թ. սեպտեմբերի 28-ին, երբ Ամստերդամի ակումբը գլխավորեց Լուիս վան Գաալը: Նա փոխարինեց Մադրիդի «Ռեալ» հեռացած Լեո Բեենհակկերին, որի օգնականն էր մինչեւ այդ օրը: Վան Գաալի օրոք 5,5 տարիների ընթացքում «Այաքսը» շահեց 11 մրցաշար` Հոլանդիայի երեք առաջնություններ (1994 թ., 1995 թ., 1996 թ.), երկրի գավաթը (1993 թ.) եւ 3 սուպերգավաթները (1994 թ., 1995 թ., 1996 թ.), ՈՒԵՖԱ-ի գավաթը (1992 թ.), չեմպիոնների գավաթը (1995 թ.), միջմայրցամաքային գավաթը (1996 թ.) եւ Եվրոպայի սուպերգավաթը (1996 թ.):

Դա փառավոր ժամանակ էր «Այաքսի» երկրպագուների համար: Սակայն ամեն ինչ մի օր ավարտվում է: Վան Գաալն արեց իր գործը եւ զգաց, որ կարող է հեռանալ: «Ես այստեղ տեսա ամեն ինչ: Ժամանակն է տեսնել, թե ինչ կա այնտեղ»: Այս բառերը նա արտասանեց անցյալ տարվա նոյեմբերին, ցնցելով ակումբի ղեկավարությանը: Իսկ մի քանի ամիս անց լուրեր տարածվեցին, թե վան Գաալը պայմանավորվել է եվրոպական առաջատար ակումբներից մեկի հետ, որի անունը միայն իրեն է հայտնի:

Այսպիսով, Լուիս վան Գաալի ժամանակը «Այաքսում» սպառվեց: Այդ 5,5 տարին, գտնում է նա, գործնականում չեն փոխել իրեն. «Ես առաջվանն եմ: Թեեւ մի փոքր խելոքացել եմ, բայց առաջվանն եմ: Փոխվել են շրջապատողները, որոնք այլ կերպ են վերաբերվում ինձ»:

Նախորդ 5 տարիներին վան Գաալը եւ «Այաքսը» նվազագույնը մեկ մրցանակ էին նվաճում մրցաշրջանում: Սակայն այս տարի մարզիչը չէր բավարարվում, որ հազիվ թե հաջողվի լրացնել մրցանակների հավաքածուն. «Դա իրական չէ: Մենք առաջ ենք շարժվում մեծ դժվարությամբ»:

Երկու անգամ անընդմեջ «Այաքսը» դուրս եկավ Չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ: Սակայն դրանից հետո հեռացան առանցքային շատ խաղացողներ, որոնց դժվար էր փոխարինել: Այնուհետեւ եկավ վնասվածքների չնախատեսված «սեւ» ժամանակը: Շատ հնարավոր է, այս տարի կիսաեզրափակիչ դուրս գալը վան Գաալի համար ավելի մեծ նվաճում էր, քան հաղթանակը Չեմպիոնների լիգայում 1995-ին: Բայց այնուամենայնիվ, շարունակելով իրատեսորեն նայել գործերին, նա «Յուվենտուսի» հետ խաղից առաջ չէր թաքցնում զգացմունքները. «Ես շատ կհիասթափվեմ, եթե «Այաքսը» եզրափակիչ չմտնի: Այն, որ մենք մինչեւ կիսաեզրափակիչ հասանք, մեծ նվաճում է ինձ համար, բայց ոչ մարզասերների: Այսօր «Այաքսը» որակապես այնքան ուժեղ չէ, ինչքան 2 տարի առաջ: Սա ամենեւին էլ չի նշանակում, որ ես վատն եմ ուզում ասել ներկայիս խաղացողների մասին»:

Երբ խաղից առաջ վան Գաալին հարցրեցին, թե կարող է «Այաքսը» հաղթել «Յուվենտուսին», նա պատասխանեց. «Ներկա պահին «Յուվենտուսը» լավագույն ակումբն է աշխարհում, այնպիսին, ինչպիսին էր «Այաքսը» 95-ին: Տեսնելով «Յուվենտուսի» խաղացողների կարգը, պետք է ազնվորեն խոստովանեմ, որ նրանք ավելի շատ հնարավորություն ունեն եզրափակիչ մտնելու: Բայց պետք է նշեմ, որ «Այաքսը» կարող է հաղթել, եթե բոլոր խաղացողները պատրաստ լինեն խաղին: Իսկ անցյալ տարվա եզրափակիչը «Յուվենտուսի» դեմ ինձ համար մնում է ամենավատ եւ ցավոտ հիշողությունը»:

«Յուվենտուսի» դեմ խաղից առաջ «Այաքսը» գործնականում կորցրել էր հնարավորությունը հաղթելու Հոլանդիայի առաջնությունում: Բնական էր ենթադրել, որ մարզիչը եւ նրա սաները բոլոր ջանքերը կուղղեն Չեմպիոնների լիգայում հաջող հանդես գալու համար: Սակայն այլ կերպ էր մտածում վան Գաալը. «Դա անթույլատրելի է: Մի անգամ լսեցի, որ Ռինուս Միխելսն ասաց, թե յուրաքանչյուր խաղ ազդում է հաջորդի վրա: Եվ դա ճիշտ է: Քանի որ «Յուվենտուսի» դեմ խաղերը չափազանց կարեւոր են, ուրեմն կարեւոր են նաեւ դրան նախորդող հանդիպումները»:

Ռինուս Միխելսը, որ 1988 թ. Եվրոպայի չեմպիոնի կոչմանը բերեց Հոլանդիայի հավաքականին, մեծ ազդեցություն ունեցավ իր հետնորդի վրա: Ալոյզիուս Լուիս Պաուլ Մարիա վան Գաալը ծնվել է 1951 թ. օգոստոսի 8-ին: Նրանց տունը մոտ էր գտնվում «Այաքսի» հին մարզադաշտին` «Վաստրաանդըսեներին»: Հետաքրքիր է, որ դեռ 12-13 տարեկանում նա որոշեց մարզիչ դառնալ. «Ես միշտ հետեւում էի «Այաքսի» մարզումներին եւ ամեն օր գնում էի մարզադաշտ դիտելու Ռինուս Միխելսին»: Տարօրինակ է, որ փոքրիկ տղան իրեն կուռք էր ընտրել մարզչի այլ ոչ թե ֆուտբոլիստի:

Լուիս վան Գաալը ցուցումներ է տալիս «Այաքսի» ֆուտբոլիստներին

Սակայն վան Գաալը իրեն վատ ֆուտբոլիստ չի համարում. «Ես ուժեղ էի տեխնիկապես եւ տակտիկապես, բայց բացակայում էր արագությունը, եւ ես գիտակցում էի դա: Իմ մրցակիցը այն դիրքում, որ խաղում էի, համաշխարհային մակարդակի ֆուտբոլիստ էր Յոհան Կրոյֆը: Ավելի քան ծանրակշիռ պատճառ «Այաքսից» հեռանալու համար»: 21 տարեկանում վան Գաալը լքեց ամստերդամյան ակումբը, ուր վերը նշված պատճառների հետեւանքով երկրորդ կազմից չէր բարձրանում: Նա հայտնվեց բելգիական «Անտվերպենում», որն այն ժամանակ մարզում էր Բելգիայի հավաքականի ապագա մարզիչ Գի Տիսը: Իսկ թիմի կազմում փայլում էր Ավստրիայի հավաքականի խաղացող Կարլ Կոդատը, որի անունը վան Գաալն այսօր էլ հարգանքով է արտասանում: Չորս տարի անց վան Գաալը վերադարձավ հայրենիք, որտեղ հանդես եկավ 3 ակումբներում: Լավագույն տարիները նա անցկացրեց Ռոտերդամի «Սպարտայում», որի կազմում խաղադաշտ դուրս գալով 249 անգամ, 27 գոլ խփեց եւ 5 դեղին քարտ ստացավ: «Երբ ես զգուշացվում էի, ապա միայն խոսակցությունների համար», վերհիշում է նա: Թեեւ մի անգամ նա նաեւ կարմիր քարտ ստացավ սիրողական ակումբի դեմ խաղում:

Հսկա բեղերով մրցավարը, որ հավակնում էր վարելու առաջին դիվիզիոնի խաղերը, բավականին տարօրինակ էր գործում խաղադաշտում եւ վան Գաալը փորձեց հանգիստ խոսելով ճիշտ ուղու վրա բերել մրցավարին. «Եթե դուք ուզում եք հայտնվել վաղվա թերթերի էջերում, ապա դեղին քարտ ցույց տվեք ինձ: Իսկ եթե ցանկանում եք հայտնվել առաջին էջին, ապա հեռացրեք խաղադաշտից»: Մրցավարն ընտրելով վերջին տարբերակը, ակամա ավարտեց իր գործունեությունը: Նա այլեւս ոչ մի խաղ չղատեց:

Այսօր արդեն հայտնի է, որ Լուիս վան Գաալի նոր ակումբը կլինի «Բարսելոնը» (Բոբի Ռոբսոնը մրցաշրջանի ավարտից հետո կթողնի մարզչի պաշտոնը, բայց կմնա թիմում որպես պաշտոնյա), եթե «Բարսելոնը» 2-րդ տեղը գրավի երկրի առաջնությունում եւ շահի գավաթներից մեկը, իսկ գավաթակիրների գավաթը կատալոնացիները արդեն նվաճեցին: Իսկ դա նշանակում է, որ նա դեռ հնարավորություն կունենա հանդես գալ Չեմպիոնների լիգայում, ուր այսուհետ կմրցեն նաեւ ֆուտբոլային առաջատար երկրների արծաթե մրցանակակիրները: Սակայն վան Գաալը դեմ է լիգայի ընդլայնմանը. «Ես դա խայտառակ որոշում եմ համարում: Չեմպիոնների լիգա. այս բառերն արդեն հուշում են, որ այստեղ պետք է մրցեն միայն չեմպիոնները»:

Գրեթե 6 տարի «Այաքսի» հետ: Ցավո՞ւմ է արդյոք վան Գաալը թիմից բաժանվելու համար: Կվերադառնա՞ արդյոք նա տուն` դիտելու իր սիրած թիմի խաղը. «11 տարի դպրոցում ուսուցիչ եմ աշխատել եւ այդ գործին տվել ինչ կարող էի: Դասարանում վերջին օրն անցկացնելով, ես այլեւս այնտեղ չէի վերադառնում: Մի ժամանակ «Սպարտան» իմ կյանքն էր, բայց այժմ ես այնտեղ եմ վերադառնում միայն «Այաքսի» խաղերի ժամանակ: Ինչեւէ, միշտ կմնամ միայն «Այաքսի» մարդը, ինչպես որ միշտ զգացել եմ ինձ «Սպարտայի» մարդը, երբեմն նաեւ հոգով ուսուցիչ: Սակայն, երբեւէ չեմ փորձի հարություն առնել գերեզմանից: Դա իմ ոճը չէ: Իսկ եթե երբեւէ հանկարծ դիմեմ այդ քայլին, կարծում եմ կգտնվի մեկը, որ կհարվածի ճակատիս», ասում է վան Գաալը:

Բայց դա ապագայի հարց է: Իսկ «Այաքսի» փառավոր ժամանակները անցյալում են: Չեմպիոնների լիգայի կիսաեզրափակիչ պարտության հաջորդ օրը Ամստերդամի «Խետ պարոոլ» թերթը գրեց. «Լուիս վան Գաալի «Այաքսը» փլուզվեց ինչպես Հռոմեական կայսրությունը»: Նա պատրանք էր ստեղծել, թե կհաջողվի միշտ նորմայից բարձր մակարդակում գտնվել: Այժմ պատրանքն անհետացավ: Սակայն դա գեղեցիկ պատրանք էր, որը մի քանի տարի թույլ տվեց մեզ հիանալ «Այաքսի» հաջողություններով:

Պատրաստեց
ՏՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆԸ

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Հակոբյանը` Մադրիդի մրցաշարում

Եվրոպայի շախմատի թիմային առաջնության ավարտից հետո ընդամենը երկու օր Երեւանում անցկացնելով Հայաստանի հավաքականի առաջատար Վլադիմիր Հակոբյանը կրկին մեկնեց խոշոր մրցումների: Իսպանիայի մայրաքաղաք Մադրիդում մեկնարկում է խոշորագույն միջազգային մրցաշար, որը, թերեւս, ուժեղագույնն է մինչեւ այժմ երեւանցի գրոսմայստերի մասնակցած մրցավեճերից: 17-րդ կարգի մրցապայքարին, բացի Հակոբյանից, մասնակցում են նաեւ այնպիսի հռչակավոր գրոսմայստերներ, ինչպիսիք են Նայջըլ Շորթը (Անգլիա), Վեսելին Թոփալովը (Բուլղարիա), Վալերի Սալովը (Ռուսաստան), Ալեքսանդր Բելյավսկին (Սլովենիա), Յուդիթ Պոլգարը (Հունգարիա), Ջերոեն Պիկետը (Հոլանդիա), Ալեքսեյ Շիրովը, Միգել Իլեսկասը, Պաբլո Սան Սեգունդոն (Իսպանիա): Նկատենք, որ մասնակից տասը գրոսմայստերների մեջ Հակոբյանն իր անհատական գործակցով զբաղեցնում է 6-րդ տեղը Շիրովից, Թոփալովից, Շորթից, Բելյավսկուց եւ Սալովից հետո:

Գ. Հ.

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Օլիմպիական չեմպիոնը չի մասնակցի Եվրոպայի առաջնությանը

Այսօր Ֆինլանդիայի Կոյվոլա քաղաքում կմեկնարկի հունա-հռոմեական ըմբշամարտի Եվրոպայի հերթական առաջնությունը: Ստուգատեսին կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի ըմբիշները: Մրցագորգ դուրս կգան Եվրոպայի պատանիների չեմպիոն, Հայաստանի չեմպիոն, միջազգային կարգի սպորտի վարպետ, երեւանցի բանակային Կարեն Մնացականյանը (58 կգ), Հայաստանի չեմպիոն, միջազգային կարգի սպորտի վարպետ, երեւանցի բանակային Վաղինակ Գալստյանը (69 կգ), սպորտի վարպետ, գյումրեցի դինամոյական Սամվել Թոռոյանը (76 կգ), միջազգային կարգի սպորտի վարպետ, գյումրեցի դինամոյական Լեւոն Գեղամյանը (85 կգ), ինչպես նաեւ վերջիններիս համաքաղաքացի եւ ակումբակից Խորեն Պապոյանը (97 կգ): Տարբեր պատճառներով առաջնությանը չեն մասնակցի 1996 թ. օլիմպիական չեմպիոն Արմեն Նազարյանը եւ Մխիթար Մանուկյանը, հայտնում են սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից:

ՁԵՌՔԻ ԳՆԴԱԿ

Աշխարհի չեմպիոնների անակնկալ պարտությունը

Ճապոնիայի Կումամոտո քաղաքում մեկնարկեց ձեռքի գնդակի տղամարդկանց աշխարհի առաջնությունը: Առաջին խաղում Ճապոնիայի հավաքականը «Պարկ Դոում» մարզադաշտում 20-24 հաշվով զիջեց իսլանդացիներին: «D» ենթախմբում Ռուսաստանի հավաքականը 31-17 հաշվով հաղթեց Կուբայի թիմին: Ռուսները վստահ հաղթանակ տարան նաեւ երկրորդ խաղում 34-15 հաշվով պարտության մատնելով չինացիներին:

«A» ենթախմբում Լիտվայի հավաքականը նախ 27-18 հաշվով առավելության հասավ Սաուդյան Արաբիայի թիմի նկատմամբ, իսկ այնուհետեւ 21-29 հաշվով զիջեց հարավսլավացիներին:

«B» ենթախմբում Շվեդիայի հավաքականը 24-17 հաշվով հաղթելով նորվեգացիներին, ստանձնեց առաջատարի դերը: Նույն ենթախմբում խոշոր անակնկալ գրանցվեց. Աշխարհի չեմպիոն ֆրանսիացիները Հարավային Կորեայի թիմի դեմ խաղում հաղթում էին 7 գնդակի տարբերությամբ, սակայն, ի վերջո, խաղահրապարակը ստիպված էին թողնել պարտված:

Ըստ մրցակարգի, յուրաքանչյուր ենթախմբի 4-ական լավագույն թիմերը պայքարը կշարունակեն 1/8 եզրափակիչում: Նշենք նաեւ, որ անհայտ պատճառներով ԱՄՆ հավաքականը հրաժարվել է մասնակցել աշխարհի առաջնությանը, եւ ազատված տեղը զբաղեցրել են բրազիլացիները, որոնք ընդգրկվել են «C» ենթախմբում:

ԹԵՆԻՍ

Սամփրասը վնասվածք ստացավ Գերմանիայում

Դյուսելդորֆում (Գերմանիա) մեկնարկեց թենիսի աշխարհի գավաթի թիմային խաղարկությունը, որի մրցանակային հիմնադրամը է 2 մլն դոլար: Մրցաշարն անհաջող սկսվեց հաղթողի գլխավոր հավակնորդներից մեկի` ամերիկացիների համար:

Առաջին իսկ խաղում, ավստրալացի Մարկ Ֆիլիպուսիսի դեմ, վնասվածք ստացավ եւ պայքարից դուրս մնաց աշխարհի թիվ 1 ռակետ Փիթ Սամփրասը: Այժմ նա հազիվ թե խաղահրապարակ դուրս գա մինչեւ Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը:

«Կապույտ» խմբում իսպանացի Ֆելիքս Մանթիլյան 1-6, 7-6, 6-4 հաշվով հաղթեց շվեդ Մագնուս Լարսոնին: Մեկ այլ իսպանացի Ալբերտո Կոստան իր հավաքականի հաջողությունը ամրապնդեց, պարտության մատնելով շվեդ Մագնուս Գուստաֆսոնին` 6-4, 6-1:

«Կարմիր» խմբում ամերիկյան Ալեքս Օ'Բրայան-Ջոնաթան Ստարք զույգը զիջեց ավստրալական Մարկ Վուդֆորդ-Տոդ Վուդբրիջ երկյակին 6-4, 4-6, 2-6: Ավստրալացիները հաղթում են ընդհանուր 2-1 հաշվով:

Այս մրցաշարին մասնակցում է 8 թիմ:

«Ռոլան Գառոսը» առանց աստղերի

Թենիսի հեղինակավոր մրցաշարերից մեկը` Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը, որի մեկնարկին հաշված օրեր են մնացել, արդեն մեծ կորուստներ է կրում: Գերմանացի Բորիս Բեկքերի եւ ամերիկացի Փիթ Սամփրասից հետո եւս վնասվածքի պատճառով «Ռոլան Գառոսին» մասնակցելուց հրաժարվեց նաեւ Անդրե Աղասին: Հիշեցնենք, որ Աղասին զուգախաղերում հանդես էր գալու հայաստանցի Սարգիս Սարգսյանի հետ: Եթե այսպես շարունակվի, ապա այս տարի Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը կանցկացվի առանց առաջին մեծության աստղերի:

Կանտոնան հեռանում է «Մանչեսթերից»

«Մանչեսթեր Յունայթեդ»-ի ավագ էրիկ Կանտոնան մայիսի 18-ին, Անգլիայի ֆուտբոլի գավաթի եզրափակիչ խաղի ընթացքում:

«Մանչեսթերի» մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը խաղից հետո հայտարարեց, որ Կանտոնան հեռանալու է թիմից:

Օրվա հետքերով

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

«Եկեղեցին կարիք ունի ներքին միասնականության»

Սկիզբը էջ 1

Երկրորդ՝ ինչ վերաբերում է «Միացյալ հայտարարության» բովանդակությանը, ես ոչինչ չեմ տեսնում, որ դուրս լինի հայ եկեղեցու քրիստոսաբանական ընդհանուր ուղղությունից: Գարեգին Վեհափառը շատ լավ գիտի մեր եկեղեցու աստվածաբանությունը: Այս հարցերի մասին ես նույնպես արտահայտվել եմ աստվածաբանական համագումարներում: Չեմ ուզում մանրամասնել այդ հարցերը: Սակայն կցանկանամ, որ կարդաք Ներսես Շնորհալու «Գիր խոստովանութեան Հաւատոյ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ» կամ «Սահմանք Հաւատոյ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ» գործերը: Դրանցում շատ ավելի լայնախոհ քրիստոսաբանական մտածողություն կա, քան ստորագրված հայտարարությունում:

Երրորդ՝ միացյալ հայտարարության առիթով գրված հոդվածներում Գարեգին Վեհափառը քննադատվում է, որովհետեւ չի ստացել եպիսկոպոսական ժողովի կամ Գերագույն հոգեւոր խորհրդի հավանությունը: Կուզեմ ասել, որ հոգեւոր պետերը նման միջեկեղեցական պաշտոնական հանդիպումներում կատարել են ու միշտ կկատարեն ընդհանրական հարցեր շոշափող համատեղ հայտարարություններ: Նման հայտարարությունները որեւէ կերպ հանձնառության տակ չեն դնում ոչ ստորագրողներին եւ ոչ էլ եկեղեցիներին: Սա միջեկեղեցական ավանդություն է, որը նպաստում է փոխադարձ սիրուն, եղբայրությանն ու համագործակցությանը եկեղեցիների միջեւ: Իսկ այն պարագային, երբ եկեղեցին ցանկանում է ինչ-որ բան փոխել իր աստվածաբանական ուսմունքում կամ քրիստոսաբանական կեցվածքում, պայա դա կատարվում է համաձայն մեր եկեղեցու դարավոր ավանդության՝ միայն համազգային ժողովի միջոցով եւ մեր եկեղեցու նվիրապետական բոլոր աթոռների մասնակցությամբ:

Արդ, ճիշտ չէ, որ այս վիճաբանությունը շարունակվի, մանավանդ հրապարակայնորեն: Այսօր առավել, քան երբեւիցե, մեր եկեղեցին կարիք ունի իր ներքին միասնականության զորացման եւ առաքելության լավագույնս արդյունավորման:

– Ինչպիսի՞ն են Ձեր եւ Գարեգին Վեհափառի հարաբերությունները:

– Սերտ ու անմիջական: Մնայուն հարաբերության մեջ ենք թղթակցությամբ եւ հեռաձայնային կապով: Համակարծիք ենք մեր եկեղեցուն եւ ժողովրդին հուզող ընդհանրական հարցերում: Միաժամանակ մեր Աթոռների փոխադարձ հարաբերություններում անցյալից եկող որոշ հարցեր կան, որոնք կարոտ են լուրջ քննարկման, առավել հստակեցման եւ ապա լուծման, ինչը պետք է կատարվի փոխըմբռնմամբ՝ մեկնելով մեր ժողովրդի ու եկեղեցու գերագույն շահերից:

– Առաջիկա օգոստոսին բանակցություններ կսկսվեն Ս. Էջմիածնի ու Անթիլիասի միջեւ: Կարո՞ղ եք այս մասին տեղեկություններ հայտնել:

– Այո, օգոստոսին Ս. Էջմիածնում հանդիպում տեղի կունենա կաթողիկոսական երկու Աթոռների պատվիրակությունների միջեւ: Հանդիպումը ես երբեք չեմ նկատում որպես «բանակցություն», այլ՝ եղբայրական խոսակցություն: Արդարեւ, Հայոց եկեղեցին մեկ է. մեկ՝ իր հավատքով, ծեսով ու նվիրապետությամբ:

Վստահ եմ, որ երկու Աթոռների պատվիրակության մաս կազմող անձինք, խաչակցի լինելով մեր եկեղեցու ու ժողովրդի ներկա իրավիճակին, իրապաշտորեն ու փոխադարձ ըմբռնմամբ կքննարկեն համագործակցությանն առնչվող հարցերը: Թեմական տարակարծությունները չպետք է արգելք լինեն ամբողջական ու ծրագրված համագործակցությանը երկու Աթոռների միջեւ:

– Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունը իր ամբողջական մասնակցությունը բերո՞ւմ է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի աշխատանքներին:

– Առաջին իսկ օրից մեր Աթոռը ամբողջական մասնակցություն բերեց Հիմնադրամի աշխատանքներին: Դեռեւս Գարեգին Վեհափառը հետեւողականորեն մասնակցեց Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի աշխատանքներին: Ես իմ հերթին շարունակում եմ մասնակցել նույն մարմնի գործունեությանը: Հավանաբար այս տարի ներկա չեմ լինի Հոգաբարձուների խորհրդի ժողովին Երեւանում, քանի որ նույն օրերին ժնեւում պիտի նախագահեմ եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնական վարչության նիստին:

Հիմնադրամը կենսական եմ համարում մեր հայրենիքի ու Արցախի համար: Հայրենաշինությանն ու Արցախի հզորացմանը մասնակցելու ազդու միջոցներից է Հիմնադրամը: Հետեւաբար՝ յուրաքանչյուր հայ իր բաժինը պետք է բերի Հիմնադրամի աշխատանքներին:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲՈՍՏՈՆ
Հարցազրույցը տրամադրել է «Երեւան» կենտրոնը որոշ կրճատումներով

Դոլարի փոխարժեքը կրկին հասեց 500 դրամի սահմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Մայիսի 21-ին Երեւանի մի շարք փոխանակման կետերում դոլարի վաճառքի գինը կրկին հասավ 500 դրամ եւ ավելի արժեքի: Նախորդ օրվա համեմատ դոլարի փոխարժեքը նվազել էր մոտ 0.5 տոկոսով:

Մարտի 13-ին, երբ դոլարի վաճառքի գինը առաջին անգամ հասավ 500 դրամի, ՀՀ ԿԲ լրատվական կենտրոնի պետ Արմեն Վաղեսյանը դա բացատրեց հանրապետությունում առկա տնտեսական հիմնախնդիրներով (հարկերի չվճարումները, ներմուծման եւ արտահանման հաշվեկշիռը եւ այլն): Սակայն հաջորդ իսկ օրը կրկին նկատվեց փոխարժեքի նվազում, որը շարունակվեց մինչեւ մարտի 28-ը, երբ ամերիկյան 1 դոլարը հնարավոր էր գնել վերջին ամիսներին նկատված ամենացածր գնով՝ 477 դրամով: Դա տեղի էր ունեցել շնորհիվ ԿԲ միջամտության արժութային շուկայում:

Մարտի 27-ին կայացած մամլո ասուլիսում ՀՀ ԿԲ խորհրդի անդամ Ռուբեն Վալեսյանը հավաստիացրեց, որ դրամի փոխարժեքը Հայաստանում մինչեւ աշուն կպահպանի իր կայունությունը եւ որ ԿԲ-ն լիովին վերահսկում է իրավիճակը: Իսկ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Վահրամ Ավանեսյանը վերջերս կարծիք հայտնեց, որ Հայաստանի ներկա տնտեսական իրավիճակի պայմաններում բնական կլիներ, որ փոխարժեքը վաղուց անցած լիներ 500 դրամի սահմանը:

Դոլարի փոխարժեքի բարձրացում Հայաստանում նկատվում էր դեռեւս անցած տարվա սեպտեմբերից: Այս ընթացքում միջին փոխարժեքը աճել է ավելի քան 20 տոկոսով (410 դրամից մինչեւ 496 դրամ):

ADANA COMMERCIAL BANK

★ Ընդամենը 1% -ով կատարում ենք փոխանցումներ Մոսկվայից և Սանկտ-Պետերբուրգից 1 օրվա ընթացքում, իսկ աշխարհի այլ երկրներից 3 օրվա ընթացքում անհատ և իրավաբանական անձանց համար:
★ Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք Master Card/ Euro Card և սպասարկում ենք Master Card/ Euro Card, Visa, Diners Club, JCB:
★ Ընդունում ենք ավանդներ հետևյալ տոկոսադրույքներով

ԺԱՄԿԵՏ / [illegible]	1 ԱՄԻՍ	2 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	9 ԱՄԻՍ	12 ԱՄԻՍ
USD DEM FRF	2.5%	5.0%	9.0%	18.0%	27.0%	36.0%
AMD RUR	3.0%	6.0%	10.0%	20.0%	30.0%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:
★ Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Դիմեցեք ԱԴԱՆԱ ԲԱՆԿ
Երևան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, պատշգամբով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):
Հեռախոս՝ 22-42-68

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Հայրենական եւ արտասահմանյան կենցաղային էլեկտրական սարքավորումների նորոգում
Գյուլբենկյան (Կոստյուկովի) 41
Հեռ. 22-22-37

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը

հրավիրում է
«Արեւմտյան կառավարման ներածություն»
թեմայով դասընթացին

Դասընթացի օրերին կքննարկվեն մի քանի ելակետային գործոններ, որոնք ներկա փոփոխվող միջավայրում կարող են անհատներին օգնել կառավարելու աշխատավայրում: Դա հիմք կծառայի նրանց համար, ովքեր ցանկանում են զարգացնել կառավարման իրենց ունակությունները, քանի որ ուշադրության կենտրոնում լինելու են մասնավոր եւ հանրային հատվածների տնօրեններին, ծրագրի ղեկավարներին, կառավարիչներին եւ դասատուներին հաճախակի հանդիպող ամենօրյա գործնական խնդիրները: Դասընթացը մասնավորապես կընդգրկի հետեւյալ թեմաները.

- Արեւմտյան կառավարման բնույթը եւ (ան)արդյունավետ կառավարման վարքագծերը
- Պլանավորումը եւ նպատակադրումը շարժունակ միջավայրում
- Որոշումներ կայացնելու եւ հանձնարարություններ տալու հմտությունները
- Վերահսկողության ռազմավարությունը եւ մեթոդները
- Աշխատողների շահագրգռումը աշխատանքի նկատմամբ
- Մարդկանց հետ հաղորդակցվելու եւ նրանց լսելու հմտությունները
- Արդյունավետ ղեկավարման ոճերը
- Ժամանակի ճիշտ օգտագործումը եւ գործարարության բարոյագիտությունը

- Դասընթացը կվարի Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի դասախոս Մայքլ Քոնրադը
- Սկիզբը ս. թ. հունիսի 3 - հուլիսի 4 (5 շաբաթ, շաբաթական 4 ժամ)
- Օրերը երեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժամը 9:00-ից մինչեւ 10:50
- Պարապմունքները կընթանան անգլերեն լեզվով համաժամանակյա հայերեն թարգմանությամբ
- Գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա ՀԱՀ-ի 19 ա սենյակում, մինչեւ մայիսի 30-ը
- Դասընթացին կարող են մասնակցել միայն առաջին 30 գրանցվածները
- Վարձը 45 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտնում ենք Հայաստանի Հանրապետությունում Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացիներին, որ Իրանի նախագահական ընտրությունների օրը՝ սույն թվականի մայիս 23-ին (խորդադ 2, 1376 թ.) առավոտյան ժամը 8-ից մինչեւ երեկոյան ժամը 18-ը Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանությանը տեղադրվելու է քվեատուփ:

Հայաստանում բնակվող Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացիներից խնդրվում է վերոնշյալ օրը դեսպանություն ներկայանալ անձնագրերով:

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՍԱԹԻ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
SATI-ARMENIA

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲԵՌՆԱՓՈԽԱԴՐՈՒՄՆԵՐ
երկրագնդի ցանկացած երկրից Հայաստան եւ հակառակ ուղղությամբ

■ Մասնավորապես Իրան եւ Իրանի տարանցիկ ճանապարհներով Միացյալ Արաբական Էմիրություններ, Սիրիա, Թուրքիա, Հունաստան, Իտալիա, Թուրքմենստան, Տաջիկստան, Ղազախստան, Հնդկաստան եւ Չինաստան:
■ Արտահանման համար անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերի պատրաստում:

Հասցեն
Երեւան
Սեբաստ Մաշտոցի պող. 21
Հեռ. 53-11-20
53-10-22
AT&T հեռ./ֆաքս 151383

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Վաճառվում է ARHA-911 մակնիշի 1985 թ. արտադրության բեռնատար ավտոմեքենա, գինը $ 3000, և 1989 թ. արտադրության ГАЗ-66 մակնիշի ավտոմեքենա, գինը $ 2000: Հնարավոր է նաև փոխանակում: Վճարումը կարելի է կատարել նաև փոխանակումով:
Հեռ. 25-08-46, 61-37-38

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում: Դեմիրճյան 17 շենք
Հեռ. 523056

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 583. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 21.05.1997. Գինը 100 դրամ